

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

A: Siunertaq paasissutissallu

Kalaallisut atuartitsinerup siunertaa

(Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartus-sat nalunaarutaanni § 5 tunngavigalugu.)

Atuartitsinerup siunertaraa atuartut kalaallisut oqaatsinik allatanillu qularnaatsumik allanngorartumillu paasisinnaangorlutik aamma erseqqissumik allanngorartumillu oqalussinnaangorlutik allassinnaangorlutillu ilisimasaqalissasut piginnaasaqalissasullu. Atuartitsinerup qulakkiissavaa atuartut sutigit tamatigit ilikkagassatigit tamatigoortumillu ilikkarniarnermanni qularnaatsumik oqaatsigit oqariartaatsigit toqqammavissaminnik pigiliussaqaassasut. Atuartitsinerup aammattaq peqataaffigissavaa atuartut maluginiakkatik aallaavigalugit oqalunnikkut oqaasertaqanngitsunillu attaveqatigiittarnernut malussarissusertik ineriartortissagaat. Atuartut kalaallit oqaasiisa ilusii aamma atuuffii ilisimasaqarfigilissavaat ilisimaarinninnertillu ineriartortissallugu.

Imm. 2. Atuartitsinerup nukittorsaaqataaffigissavaa atuartut kinaassusiat inuttullu imminnut naleqartinnerat. Atuartitsinerup atuartut siuarsassavai misigisaqarnermut, naliliinermut, isumaliuteqarnermut isummerfiginninnermullu kiisalu misigissutsiminnik, misilittakkaminnik, ilisimasa-minnik isummaminnillu oqaatiginninnermut piumassusiat piginnaasaallu. Atuartut ineriartortis-savaat oqaatsigit ineriartornerminnik ilisimaarinninnertik aamma atuartitsinerup atuartut pigin-naasaqalersissavai namminneq ilikkariartornerminnut akissussaaqataasinnaanermut.

Imm. 3. Atuartitsinerup kingunerisa ilagissavaat atuartut ilisimasani misilittakkanillu ingerlatitseqqinnerni, suleqatigiinnerni inuillu akornanni iliuuseqatigiinnerni oqaatsit sakkutut atornerisa pingaassusiannik misigisaqarnerissaat. Atuartitsinerup atuartut kaammattussavai oqaatsit sakkutut atoqqullugit namminneq inuillu allat atugaannik ilisimannilernissamat.

Imm. 4. Atuartut oqaatsit kulturillu ataqatigiinnerisa pingaarutaat ilisimasaqarfigilissavaat oqaatsit allakkiallu misiginerisigut paasinerisigullu. Atuartut atuartinneqarnerisigut kalaallit kul-turiannik kulturinillu allanik ataqateqarnerannik paasinninnerat ineriartortinneqassaaq. Atuartit-sinerup atuartut tapersersussavai inuiaqatigiinni oqartussaaffeqaqatigiiffiusumi eqii-ngasutut so-qtiginnittutullu inooqataanissamat ineriartornerini.

Siunertaq pillugu oqaaseqaatit

Atuartitsissutip siunertaa sisamanut pingaaqatigiinnut immikkoortitigaavoq. Kalaallisut atuartitaanermi nalunngisassatut pisinnaasassatullu pissarsiariniagassat tunngaviusut imm. 1-imi pineqarput, imm. 2-mi inuttut kinaassuseqarnerup imminullu naleqartinnerup nukittorsarneqarnerat aammalu oqaatsit pillugit piginnaasatigut nammineq ineriartornermik misigisimasaqarnerit pineqarput, imm. 3-mi inuit akornanni oqaatsit sakkutut atorneqartarneri pineqarput kiisalu imm. 4-mi kultureqaqatigiinnerup oqaaseqaqatigiinnerullu pingaarutai pineqarlutik.

Atuartitsissutip atuarfimmi inissisimanera

Kalaallisut atuartitsineq alloriarfinni ukioqatigiiaanilu tamani atuartitsissutaavoq.

Atuartunut amerlanernut kalaallit oqaasii ilitsoqqussaralugit oqaasiussapput taamaattuuner-mikkullu atuartup paasisimasaqassutsimigut nalunngisaqassutsimigullu ineriartorneranut qitiu-sussaallutik.

Ilitsoqqussaralugit allatut oqaasillit kalaallit oqaasiinik ilinniartinneqarnissaat pingaartillugu, kalaallisut allamiut oqaasiisut atuartitsineq pillugu immikkut tapiliussaqarpoq (takuum Tapilius-saq C2).

Oqaatsit kulturimut tarraapput kinaassutsimillu ineriartortitseqataasarlutik kinaassuseqarne-rullu inuiaqatigiinnik allanik paasinnissinnaalerneq tunngavilersortarpaa.

Oqaatsit inunnit namminerisatut pigineqartut inunnu allanut attaveqaqateqarniarnermi sak-kutut atorneqartarput atorneqarnermikkullu ineriartortinneqartuarlutik. Meeqqat oqaaseqareerlu-tik atualertarput oqaatsitillu peqateqarnerminni ineriartortittuartaarpat, taamatullu ineriartornermi atuartitaaneq pingaaruteqartorujussuuvoq.

Oqaatsit periutsit assigiinngitsorpassuit aqutigalugit saqqummiuttarput, atuarfimmilu atuar-titsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni tamani tamatigoortumik atorneqarnissaannut periar-fissiisoqartariaqarpoq.

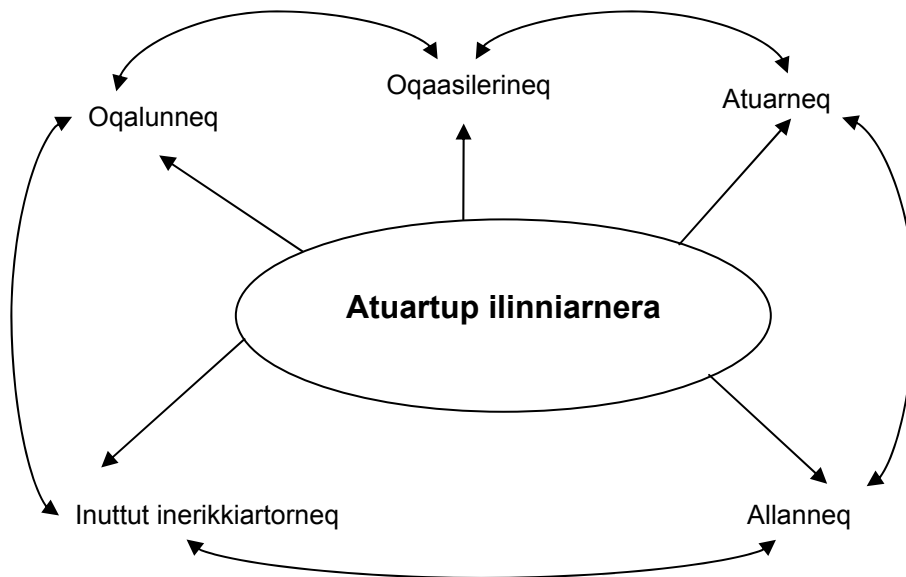
Oqaatsit ilinniartitsissutigineqarnerini atuakkiat, atuarneq kiisalu allanneq misigisassarsiorner-mut, oqaasertusarnermut, oqaatsinik atuinermut ilisimasassanullu ineriartortitsinermit sakkussat-sialaapput. Oqaloqatigiinnikkut allaqatigiinnikkullu atuartut isummersorsinnaalissapput isuma-qalissallutillu taakkuninngalu oqaatiginnissinnaalissapput. Allannerup atuartoq nammineq isummersorsinnaalernissamut, ilikkakkaminillu takutitsinnalernissamut taamatuttaarlu allan-ikkut inoqatiminik attaveqaqatiginnittarnissamut periarfississavaa.

Ilikkagaqarniarnermi isiginnittaatsit suleriaatsillu

Atuartut ilikkarniarnerminnut akisussaaqataassappata atuartitsinermi anguniakkat erseqqissuullu-tillu nalorninaatsuusariaqarput. Ilikkagassatut anguniagassat atuartup piginnaasai pisariaqartitaa-lu aallaavigalugit atuartitsinermi aqqqissuussinissamut ingerlatsinissamullu taamaalillutik qitiup-put.

Anguniagassat anguniarneqarnerini atuartoq ilinniartitsisorlu akisussaafeqaqatigiippu, taa-maakkaluartuq atuartup ilikkarniarnerata pitsaanerpaamik tapersorsorneqarnissaa siunertaralugu periutsinik assigiinngitsunik periuseqarluni atuartitsinerup aqqqissorneqarnissaa ilinniartitsisup akisussaafigaa.

Atuartitsineq aqqqissorneqartariaqarpoq atuartoq atuartitsissutigineqartorlu aallaavigalugit, taamaaliornikkummi atuartup inuttut inerikkiartornermini, atuartitsissutissanullu inuillu akor-nanni pissutsinut tunngasutigut piginnaasassaminik, tamakkiisunik pissarsinissaa tapersorsorne-qassammat.

Inuit assigiinngitsunik ilikkariartaaseqarput. Taammattumik pisariaqarpoq atuartitsinermi suleriaatsit atuartitseriaatsillu assigiinngisitaartut nikerartullu inuup maluginiutaanik misigisaanillu tamaginnik aallaavillit atorneqartarnissaat atuartut ataasiakkaat atuartinneqarnerminni annertunerpaamik angusaqarsinnaaniassammata. Assigiinngisitaartunik periuseqarluni atuartitsinermi, inip atuartitsiviusup assigiinngisitaartumik nikerartitsiviusinnaasumillu aaqqissorneqarnissaa, piumasaqaatinut ilaatinneqartariaqarpoq taamaaliornermimi atuartut kaammattorneqarlutillu isumassarsisinneqarsinnaasassammata.

Oqaloqatigiinnermi oqaatiginneriaatsit assigiinngitsorpassuupput pingaaruteqarporlu meeqqap oqaasii atuartup oqaatsitigut ineriartornermini killiffianiit inerikkiartortinneqarnissaat. Pingaaruteqarpoq atuartut ilinniartitsisuminnit pitsaasumik nalunaarfigineqartarnissaat taamaaliornermi atuartut oqaaseqarnerminni tusarnaarneqartutut malugisimasassammata, pingaaruteqarporlu oqaatiginiagaannik itisilerilluni paasiniaasarnissaaq. Atuartunut oqaaseqatigiinnik ilivitsunik atuinikkut oqaluttarnissaaq kaammattuutigineqassaaq, atuartullu taamaaliortarnissaat aamma kaammattuutigineqartariaqartassaaq.

Atuakkersornermi atuakkap imaa pillugu oqalliseqarnissaaq isummersornissarlu atuartullu taamaaliortarnerminni ilikkakkaminnik pisutigut allatigut atuisarsinnaanissaat periarfississallugu pingaaruteqarpoq. Atuagaq ilinniartitsisup atugassatut toqqagaa atuartunut siumungaaq ilisimatitsisutigineqartariaqarpoq nassuiaatigineqartariaqarlunilu sooq atuagaq taannarpiaq atuassallugu pingaaruteqartuunersoq.

Atuartut aamma ilisimatinneqareertariaqarput allariaatsit assigiinngitsut sooq atorneqartarnermut. Tunngaviusumik allanneq ineriartortitsilluni allannertut atuarfimmi ingerlanneqartariaqarpoq angerlarsimaffimmi suliassiisutigineqarani.

Suleriaatsini assigiinngitsuni – oqaloqatigiinnerni, atuarnerni, allannerni aalajangersimasumilluunniit anguniagaqarluni suliaqarnerni - atuartut sulinerminnut atatillugu tapersersoqatigiitarnissaat siunnersoqatigiittarnissaallu ilikkartinniarnaqartariaqarpoq, taamatullu pingaaruteqarpoq atuartut ilinniartitsisullu tapersersoqatigiittarnissaat suleqatigiittarnissaallu.

Ussat: “Tusakkat puiorneqartarput, takusat eqqaamaneqartarput, misigisat paasineqartarput.” nassuiaataalu: “Atuartut tigussaasunik suliaqartinneqaraangamik atuartitsinermilu pilersitsiortorsinnaanermut eqqumiitsuliornermullu tunngassuteqartut ilanngussorneqaraangata atuartut ilikkarluarnerusarput,” atuartitsinermi eqqaamassallugit pingaaruteqarput. Pilersaarusiortarnermi aammattaaq eqqaamaneqartariaqartassaaq atuartut kajuminnerat soqutiginninnerallu atuartitsinermik ingerlatsineq aqqutigalugu pilersinneqartarmat taamatullu ataavartinneqartarluni.

Oqalunneq aamma tusarnaarneq

Atuartut oqalussinnaanermut piginnaasaqareerlutik atualertarput. Oqaatsinut alapernaannerat paasinnikkusunnerallu ingerlaavartumik kaammattorneqartuassaaq: Atuartut oqaatsinik tusarnaartassapput, atuakkianik atuartassapput, tusaasatik atuakkatillu atortassavaat kiisalu oqaluuserisarlugillu allattassavaat. Taamaaliortarnermikkut oqaatsit isummamikkut allanngorartuarnerat aaqqissugaanerallu eqqarsaasersorffigisassavaat.

Tusarnaqqissaarneq atuartunit ilisimaneqartariaqartoq oqaloqatigiinnissamut isummersoqatigiit-tarnissamullu tunngaviusarpoq. Taamatut tusarnaartarneq oqaloqatigiittarnerlu ullut tamaasa atuartunit sungiusarneqartariaqarput taamaaliortarnerlu atuartut ataasiakkaat misigisagaat aqqusaar-tagaallu pillugit oqaloqatiginerini ingerlanneqartariaqarluni.

Atuarneq

Atuarnerup siunertaraa misigisaqarnissaq ilikkagaqarnissarlu. Atuartut atuarnialeqqaarnerminniit atuarnermikkut pissarsisinnaanerminnik misigitinneqartarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaattu-millu atuarneqarsinnaasunik assigiinngitsunik atuarnissamut periarfissinneqartariaqarput, soorlu atuakkanik, naqitaaqqianik, allagartalianik, nammineq allaaserisanik oqaatsinillu ataasiakkaanik il.il. Taamatullu pingaaruteqarpoq atuartut atuariaatsinik assigiinngitsunik pigiliussitinniarneqar-nissaat.

Atuarnermik ilinniarnialeqqaarnermi nipituumik atuarneq ingerlanneqartassaaq atuffarissiar-tonerallu ilutigalugu nipeqanngitsumik atuararneq pingaartinneqariartuaarneqartussaalluni. Atuarnialeqqaarnermi ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat killiffii malinnaaffigilluinnartariaqar-pai atuartunut ilinniartitsisumullu anguniagassaliortarnermi ingerlariaqqiffissat nalorninaanne-roqqullugit. Atuartut ullut tamaasa atuarnissaminnut periarfissinneqartassapput, atuarnerlu ilin-niartitsisup ingerlataanik imaluunniit aqutarinngisaanik, soorlu eqimattani ikittunnguanik inutta-linni ingerlanneqartarsinnaavoq, taamaaliortarnermi atuartut ataasiakkaat atuarsinnaanermikkut ineriartornerat ilinniartitsisumit malinnaaffigineqarsinnaanerussammat.

Atuartut oqaatsimikkut ineriartornerat atuarsinnaassusiisalu pitsanngoriartornerat ilutigalugu atuartut atuakkaminnik paasinnissinnaanissaminnut sakkussaminnik kiisalu atuakkanik atortus-saminnik qinerlersinnaalernissaminnut tamakkuninngalu immikkoortiterisinnaalernissaminnut periutsinik tunngaviusumik pigiliussitinneqarnissaat pisariaqarpoq.

Allanneq

Pingaaruteqarpoq oqaloqatigiinnerup, atuarnerup allannerullu imminnut ataqatigiinnerisa ikorfartoqatigiissinnaanerisalu pingaaruteqassusiannik atuartut misigitinneqarnissaat, kiisalu pingaaruteqarpoq allannerup periarfissaritarpasuinik atuartut paasitinneqarnissaat. Atuartut atuarnialeqqaarnerminniilli allannikkut nalunaarsinnaanerup nuannissusianik pingaaruteqassusianillu misigitinneqartariaqarput allannikkullu nalunaarsinnaanerminnik ineriartortitsinissaminnut periarfissinneqartariaqarlutik. Ilinniartitsisup allanneq pillugu isumai tamannalu pillugu qanoq atuartitsinera atuartup allannermik nuannarinnilernissaanut ineriartortitsineranullu pingaaruteqartupilus-suupput. Atuartut ullut tamaasa atuartitsissutissamik atuartitsinermi atuartitsissutissallu anguniagassartaannik allanik atuartitsinermi atuartitsissutinilu allani imminnut qanitariissuni allannermik sungiusarnissaminnut periarfissaqartinneqartariaqarput taamaattumillu aallaqqaataaniit allanner-mut periaatsinik pitsaasunik ineriartortitsinissaminnut tapersorsorneqartariaqarput ilaatigut ineriartortitsilluni allannermik periaaseq (processkrivning) atorlugu:

Ineriartortitsilluni allanneq

- Isumassarsiorneq: eqqaaqqaakkanik allattuineq, katiterineq, paasiniaaneq, tunaartaliorneq
- Allaqqaarneq – siunnersuut siulleg
- Allaqqaakkap imaata misissortinneqarnera

- Aaqqissuineq kiisalu allaqqiineq – suli siunnersuutitut
- Allaqqitap kukkunerisiorneqarnera – pingaartumik naqinnerit killiffilersuutillu isigalugit
- Inaarsaaneq, ilaatigut assitalersuineq
- Saqqummiineq
- Naliliineq

Isumassarsiorneq: Isumassarsiornermi periutsit assigiinngitsut atorneqarsinnaapput, eqqaama-sassarlu pingaarneq tassaavoq atuartup ilinniartitsisullu suleqatigiilluinnarnerisigut ingerlanne-qassammat.

Allaqaarneq, siunnersuut siulleg: Allanneq aallartinneqassaaq isumassarsiornermi eqqartorne-qartut tunngavigalugit.

Allaqaakkap imaata misissortinneqarnera: Allaqaakkap imarisaa misissoqqaarneqassaaq taa-maalioreernermi aatsaat allannermi kukkunerit allagaqaammillu ilusilersuisimaneq aaqqissuun-neqassapput. Allatap imarisaa pillugu oqaaseqaateqarnermi allattup imarititaa allariaasialu ataq-qineqassapput taamaattumillu allannguutissatut naliliinerit pitsanngoriaatissatut siunnersuutaan-naassallutik.

Aaqqissuineq, allaqqiineq inaarsaanerlu: Atuartut allattariarsorluni suli at tunniutinnginneranni tamatigut misissorneqartarnissaat sungiutissavaat, taamaaliortoqareerpat ilinniartitsisup atuartul-lu iluarsisassat pisariaqartut oqaloqatigiissutigissavaat allatamilu aaqqissugassat iluarsartuutas-sallu piareersarlugillu iluarsartuutissallugit (imarisaa ilusiliisimanerlu eqqarsaatigalugit) - atuar-tup nammineq allariaasia ataqquiarlugu.

Saqqummiineq: Allattariarsorluni suli at saqqummiussat tamarmik siunertaqartarput periaatsillu assigiinngissitaartut atorlugit saqqummiunneqarsinnaallutik.

Inaarutaasumik naliliineq: Ilinniartitsisoq atuartorlu naggataasumik nalileeqatigiissapput, misi-littagarilikkamillu siunissami atorneqarsinnaanissaat anguniarlugu suliap pitsanngoriaatigisin-naasai oqallisigalugit.

Sulianik allattaaviit

Atuartitsinermi sulianik allattaaviit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Allattaaviit assigiinngitsut kusanarsaakkanik ungalulersorneqartariaqarput aammalu allatat titartakkallu tamarmik ulluler-sorneqartariaqarlutik.

Allattaaviit

Atuartut atuartitsinermi atortussatut tapertassanik allattaaveqartinneqarnissaat kaammattuutigisa-riaqarpoq. Atuartut ilisimatinneqassapput qaquguluunniit taakkua piumasaminnik allattuiffigisin-naassagaat. Allattaaviit oqaatsinik ataasiakkaanik, oqaatsinik ilisimasariaqakkanik, oqaaseqati-giinnik, oqaluttuaaqqanik oqaluttualiaaqqanillu, tissisaarutinik, nalorsitsaarutinik, eqqarsaater-suutinik, titartakkanik, ilisimalikkanik allatassanilluunniit annertunerusunik il.il. allattuiffiusin-naassapput.

Allattaaveqarnerup pappiaqqat maangaannartitat ataasiakkaat atuartup sukuluitsuuniarneranut pikallersaataasarnerat pinngitsoortittarpaa.

Pisunik allattaaviit (logbog)

Ullormiit ullormut imaluunniit sapaatip-akunnikkaartumik eqqaamasassanik ullormullu sulerisi-manernik naatsunnguamik allataqartarnissamut atugassiaapput. Logbogini allanneq sungiunne-qarserlugu atuartut ilinniartitsisoq peqatigalugu allatsinneqartassapput kingornalu ilinniartitsisoq minnerpaamik sapaatip-akunneranut marloriarluni allaqataasassaaq. Pisunik allattaaviit kukku-nersiorneqartassanngillat.

Allattaaviit inissilluarneqartarnissaat pisariaqarpoq atuartut namminneq qupperartagassarimma-tigik.

Portfolio (sulianik katersuiffik)

Atuartup sulineranik malittarinninnissamut sakkussaq. Tulluartsuussaaq atuartup suliaanut „ingerlaartunut“ kiisalu atuartup suliaminut saqqummiukkumasaminut katersuivissaminik peqartinneqarnissaa.

Portfolio iluaqutigalugu atuartup nammineq, ilinniartitsisoq imaluunniit angajoqqaat peqatigalugit, makkua malinnaaffigisinnaavai:

- pilersaarutit, anguniakkat
- ingerlatat/suliaqarnerit
- nammineq suliassanik naliliinerit assigiinngitsut
- sulianik inaarsaanerit
- sulianik nalilersuinerit
- oqaaseqaatit
- anguniagassat nutaat

Ilanngullugu takuuk: ”*Portfolio Kalaallit Nunaanni – kopigassartalik (Portfolio i Grønland – kopieringsbog)*”, *Ilinniusiorfik* 2002, af Heidi Cortzen, Pierre André Krogh, Oluf Ostermann, Beate Thunberg.

Pilersaarusionerq

Ukiup atuarfusussap pilersaarusionerqarnerani ilikkagassatut anguniagassat taakkununggalu atattillugit atuartitseriaatsit atuartitsinernilu nalileeriaatsit sorliit siunertamut tulluunnerunersut ilinniartitsisup ilinniartitsinermi tunngavissani eqqarsaatigilluartariaqarpai.

Piffissap aalajangersimasup iluani pisussanut piareersarnermi makkua eqqarsaatigisariaqarput:

1. makkunuunatigut atuartut suut angussavaat:
 - ilikkagaqarniarnermi,
 - isummersorniarnermi,
 - sulerusussutsimi,
 - inooqatigiinnikkut ataqatigiinnermi kiisalu
 - suleriaatsini,
2. ilinniartitsisut allat tapersersuisinnaaneri aammalu ilinniartitsisoqatit allat qanoq suleqatigiarnarneqarsinnaaneri,
3. anguniakkat anguneqarsimanersut qanoq iliornikkut nalilersorneqarsinnaaneri.

Qulequttamik aalajangersimasumik sammisaqarneq

Qulequttanik assigiinngitsunik sammisaqartilluni atortussat allatat allataanngitsullu atortorineqartarput, soorlu: atuakkat, videut (filmit, nipilersortunik takutitassiat, titartakkanik filmiliat il.il.), assilissat, ilisarnaatit, ussasaarutit, taalliat, eqqumiitsuliat, radiukkut tusarnaagassiat il.il., qulequttamillu aalajangersimasumik sammisaqartilluni makkua suliarineqartussatut ilanngunneqartariaqarput:

- imarisaasumik paasinnineq
- piffissamut sunullu pisunut sanilliussineq
- nassuiaaneq
- oqaatsinik nassuiaaneq
- oqaasilerineq/grammatik
- ilikkariikkanik ilanngussineq/sanilliussineq
- allaatigisap suunera (aalajangersimasunik allaatiginneriaaseq)
- allaatigisap suuneranit (allaatiginneriaatsimut) allamut allaqqineq.

Atuartitsissutinik akimuilluni atuartitsinerit

Piffissat ilaanni atuartitsissutissanik akimuilluni atuartitsissutissat taakkua allat ilikkagassatut anguniagassartaat taputartuullugit atuartitsinerimik ingerlatsisarnissaq kaammattuutigineqarpoq. Atuartitsissutissatut siunnersuut uunga ilikkagassatut pilersaarummut tapiliussaavoq (Tapiliussaq C3).

Naliliisarneq

Atuartut sulinerat periutsit assigiinningsut atorlugit ingerlaavartumik sulinerup ingerlanerani aammalu ingerlatsinerit/qulequttat/piffissalluunniit aalajangeriikkat naammassinerini nalilersortariaqarput. Suliassaq aallartitsinnagu anguniagassat suunersut taamatullu kingusinnerusukkut sutigit nalilerneqassanerlutik atuartut paasereersimasariaqarpat.

Atuartuni nukarlerni ullormut suliassariuakkat, sammisat aammalu anguniagassaagallartut allattarfissuarmut allattorneqartarsinnaapput piffissallu aalajangiussap naammassinerani angusat atuartunut eqqartortinneqassapput: Suna anguarput? Qanoq iliorluta ilikkagaqarpugut? Suut ingerlateqqissavagut?

Akullerni angajullernilu piffissami aalajangeriikkami ilikkartitassatut siunniussaagallartut, sulerinissamut suliassanullu pilersaarutit allaganngorlugit nivinngarneqarsinnaapput nalilersorneqarlutillu, assersuutigalugu piffissarititaasup qiteqqunnerani ingerlatsinerullu naammassineraani. Makkua apersuutigeqqunarput: Suut iluatsippat? Qanoq ingerlariaqqissaagut?

Inaarutaasumik naliliissagaanni sammisap aallartinnginnerani atuartut suliassat imassaanik tunaartassanillu allattuseqqaartariaqarput. Allatukkat suleriaatsinik suleqatigiinnermillu naliliinnermut peqataatillugit nalilersuinnermut tunngaviusinnaapput.

Atuartitsinerimut atatillugu atuartut suliaat saqqummersinneqartariaqarput. Taamaattumik iniimi atuartitsiviusumi – atuartitsinerimi atortut nalinginnaasut saniatigut – qiuutit, nipinnequtit, kartonit, qalipaait il.il. tigussaajuartariaqarput.

Suliat saqqummersitat sapinngisamik qimerlooruminartuulluinnartariaqarput, taamaattumillu nivinngakkat allallu aserfallassimasut piaartumik iluarsineqartariaqarput peerneqarlutilluunniit.

Ilikkagassatut pilersaarutit atorneqarnissaannut ilitsersuut

Ilikkagassatut pilersaarutit ataani takuneqarsinnaasutut ammukaartunut sisamanut inissitsiterneqarput.

<i>Ilikkagassatut anguniagassat</i>	<i>Atuartitsinissamut siunnersuutit</i>
Immikkoortut 1-imiit 4-mut	
<p>Ammukaartumi uaniipput pinngitsoorani atuartitsissutissami ilikkagassatut anguniagassatut immikkoortunut sisamanut immikkoortitikkat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attaveqatigittarneq • Paasissutissarsiorneq • Kulturi aamma inuuniarneq atugassarititaasut • Aaqquissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussinari 	<p>Ammukaartumi uaniipput atuartitsinerimi suliarineqarsinnaasut, atuartitsissutit atuartitseriaatsillu ilikkagassatut anguniagassanut ataasiakkaanut arlalinnuunniit tunngassuteqartut. Ilikkagassatut anguniagassat ataasiakkaat qanoq sammineqarsinnaanerinit siunnersuutit maleruagassiatut siunnersuutaannaapput.</p>

o o
o o

<i>Naliliinissamut siunnersuutit</i>	<i>Atortussatut siunnersuutit</i>
Immikkoortut 1-imiit 4-mut	
<p>Ammukaartumi uaniipput ammukaartumi siultermi ilikkagassatut anguniagassat nalunaarsorneqarsimasut tunngavilugit naliliinissamut siunnersuutit. Ilikkagassatut anguniagassat ataasiakkaat tunngavilugit qanoq naliliinissamik ingerlatsisoneqarsinnaanerani siunnersuutit maleruagassiatut siunnersuutaannaapput.</p>	<p>Ammukaartumi uaniipput atuartitsinerimi atortussatut siunnersuutit – tamatumani eqqarsaatingeqarput atortussat atuartunit atorneqarsinnaasut ilinniartitsisumillu atorneqarsinnaasutut siunnersuutit. Siunnersuutit, atortussat sorliit sulinerimi atorneqarsinnaanerini maleruagassiatut siunnersuutaannaapput.</p>

Iikkagassatut anguniagassat

Iikkagassatut anguniagassat, atuarfimmi atuartsissutini atuartsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni allaqqapput. Taamaalillutik ilikkagassatut anguniagassat, soorlu alloriarfiit atuartsissutissallu siunertaat aamma taamaattut, naalakkersuisunit aalajangersagaapput atuartsissarnissap imarisaanik pinngitsoorani malitassatut nunalu tamakkerlugu atuuttussatut aalajangiussaallutik.

Iikkagassatut anguniagassat atuartsinerup imasaanik aalajangiussiniarnermi aallaaviussapput, taamatullu atuartsinermi atuartut pissarsiarisartagaasa nalilersorneqartarnerinut aallaaviussallutik.

Iikkagassatut anguniagassat alloriarfiit pineqartut naammassinerini angusassatut nalunaarneqarput oqaaseqatigiinnullu imatut aallaqqaasiutilinnut inaarutaallutik: ”*Angajulliit atuarfianni atuartaareernerminni naatsorsuutigineqarpoq atuartut...* ”.

Alloriarfinni tamani ilikkagassatut anguniagassat sisamanngorlugit immikkoortiterneqarput:

- Attaveqatigiittarneq
- Paasissutissarsiorneq
- Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut
- Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq.

Immikkoortut immikkuullarilluinnartuunngillat, atuartsissutissalli pineqarnerani imarisaasa tamarmiusut assigiinngitsunit aallaaveqarluni qimerloorneqarsinnaaneraniq imaqarsinnaaneraniq paasinnittariaqarnerut isigisariaqarlutik. Taamaattumik immikkoortut taamatut tulleriarneqarsimanerisa ersersinngilaat tulleriarineq tamanna atuartsissummut pingaarnersiunerusoq imaluunniit atuartsissutissap ingerlanneqarnissaanik tulleriarinerusoq; ilikkagassatut anguniagassat tulluuttut immikkoortunit arlarinneersut tunngavigalugit ataatsimut isiginnilluni atuartsineq ingerlaavartumik ingerlanneqartuassaaq.

Aammattaq immikkoortut iluanni ilikkagassatut anguniagassat taamatut tulleriarneqarnerini ersersinniarneqanngilaq tulleriarineq taamaattoq atuartsissummut pingaarnersiunerusoq imaluunniit atuartsissutissami ajornarsiaartuartsinissamik tulleriarinerusoq. Ilinniartitsisup piffissami ingerlatsiviusumi atuartut pisariaqartitaat soqutigisaallu aallaavigalugit oqimaqatigiissarineq tulleriarinerlu nammineq qinigassaraa.

Attaveqatigiittarneq

Oqaatsinik atuartsinermi atuartunik oqaloqateqartarnissaq atuartut oqaasiinik ineriartortitsiniarnermi pingaaruteqarpoq. Atuartut oqaasertusarneruniarlugit aamma oqaatsinik pigiliussiartortarnerat siuarsartuarniarlugu oqaloqatigiinneq – oqaatsinik paasinninneq, tusarnaarneq, atuarneq allannerlu eqqarsaatigalugit – oqaatsinik ineriartortitsinermi sakkuussapput. Atuartut atualeqqaarnerminni atuartinneqarsinnaanngoreersimasarput, atuartsinerlu aaqqissorneqassaaq atuartut oqaatsitigut piginnaasaat tunngavigalugit kiisalu periaatsit atuartsinermilu periutsit assigiinngitsut atorlugit.

Paasissutissarsiorneq

Atuartut namminersuutigalugu paasissutissanik pissarsiorsinnaalernissaat anguniarneqarpoq. Ukiuni makkunani paasissutissarpasuit aviisitigut, fjernsynikkut, internetikkut, piseqqusaarutigut, videukkut, dvd-tigut allatigullu takkussuuttuarput, paasissutissiiffiillu tamakkua atuartut a-torsinnaallugillu qinerlerfigisinnaasariaqarpaat.

Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut

Nammineq kulturikkut tunulequttat tunngavigisallu paasinissaat pingaaruteqarpoq. Inuiaqatigiit tamarmik sumiiffiillu ataasiakkaat kulturikkut pisuussutaat uummaarissut tunngaviumik aallaavigalugit sulisoqassaaq. Atuartitsinermi oqaluttuatoqqat oqalualuallu, sumiorpaluutit allallu paasinninnissamut pingaaruteqartut ilanngussorneqassapput. Nammineq kulturerisamik ilisimasaqarneq tunngaviliissaaq kulturinik allanik paasinnissinnaanissamut tamakkualu pillugit isumersorsinnaanissamut.

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq

Atuartitsissutissanik ingerlaavartumik ineriartortitsisoqartuarpoq atuartitsinerup ingerlarngani tamani atortussanik; atortullu tamakkua imaqarput oqaatsinik pinnguaatiniit oqaatsit sannaat pillugit atortussianik. Tunngaviumik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq atuartut oqalunermikkut, atuarsinnaanermikkut allassinnaanermikkullu oqallorissartuarnissaannut aallaaviusutut sulinermi sakkussaapput. Atuartut oqaatsitigut killiffii aallaavigalugit tamatigut sulisoqartariaqarpoq.

Atuartitsinissamut siunnersuutit

Atuartitsinissamut siunnersuutit imaraat atuartitsinermi periusaasinnaasut sammineqarsinnaasullu assigiinngitsut ilaatigullu aamma atuartitsinermik ingerlataqarnissat tamarmiusut ilikkagassatut anguniagassat anguniarneqarnerini atorneqarsinnaasut.

Ilikkagassatut anguniagassat atuartitsinermilu periusissatut siunnersuutit tamatigut illugiissitaanngillat. Ilikkagassatut anguniagassat ilaannut atuartitsinissamut siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu atuartitsinissamik siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik.

Atuartitsinissamut siunnersuutaasut tamakkiisuunngillat, paasisariaqarlutilli atuartitsinerup qanoq aaqqissorneqarsinnaaneranik assersuutitut isumassarsiorfusinnaasutullu.

Siuliani oqaatigineqareersutut ilikkagassatut anguniagassani nalunaarutigineqarpoq atuartut alloriarfinnik naammassinninnerminni sunik ilisimasassanik piginnaasassanillu pigiliussereersimanissaat. Atuartitsinissamik siunnersuutit ilusilersugaanermikkut alloriarfinni ataasiakkaani ukioqatigiinnut naapertuuttumik killilimmik nikerartinneqarput. Tamanna isumaqarpoq atuarfiit ilinniartitsisullu ataasiakkaat alloriarfinni assigiinngitsuni atuartitsinermit nammineq pilersaarusiortassasut atuartitsinerup ingerlarna atuartut ukiuinut piginnaasaannullu naapertuuttunngorlugu. Erseqqissaatigineqassaaq siunnersuutit ilitersuutaannaammata, taamaattumillu ilinniartitsisup nammineerluinnarluni misilittakkani nalilersuutinilu tunngavigalugit nammineq suleriaasissani aalajangissammagu suleriaasissatut siunnersuutigineqartut malillugit, tigulariffigalugit, naleqqussarlugit, ilaartorlugit imaluunniit allarluinnarnik taarserlugit.

Naliliinissamut siunnersuutit

Naliliinissamut siunnersuutini atuartitsinissamut siunnersuutinitulli ilikkagassatut anguniagassat ilaannut naliliinissamut siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu naliliinissamut siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik ilusilersugaapput. Tulluuttuussaaq immikkoortuni tamani atuartitsinissamut siunnersuutit naliliinissamullu siunnersuutit tamaasa ilisimasaqarfigileraanni taakkualu suliasatut ataatsimoortutut isigigaanni.

Naliliinissamut siunnersuutit ataatsimut isiginnertut ilaatigut ilusilernerqarsimasinnaapput imaluunniit atuartitsinissamut siunnersuummut/siunnersuutinit pinqartumut/pineqartunut tunngatinneqarsinnaallutik. Tamatigullu ilikkagassatut anguniagassanut attuumassuteqarput.

Naliliinissamat siunnersuusiat atuartup nammineq suliaminut suleqatigiillu ataatsimoorussamik suliaminnut naliliinissaannut kiisalu ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat atuartullu tamarmik angusaannik naliliinissaanut siunnersuutitaqarput.

Naliliinissamat siunnersuutit atuartitsinissamat siunnersuutitulli ilitersuutaannaapput asser-suutit isumassarsiorfissatullu atorneqartussat.

Atortussatut siunnersuutit

Atortussatut siunnersuutit aammattaaq siunnersuutaannartut isigineqartariaqarput. Atuartut nammineq atortoriumasatut siunniussaap sapinngisamik naatsorsuutigineqartariaqarput atortussanilli toqqaaneq ilinniartitsisup akisussaaffigaa ilikkagassatut anguniagassat atuartullu piginnaasaat tunngavigalugit. Atortussat tulluartut nalunaarsorneqarfinniittut atuarfinneereerput (takuuk Atu-artitsinermi atortussat allattorsimaffiat, Inerisaavik/Pilersuiffiup Ilinniusiorfimmeersunik allattorsimaffiutaa), Pilersuiffimmi Fælleskatalog atorlugu classesætini atortussanillu allanik aamma FUI-katalogimi allaqqasut atortussat qimerloorumallugit atorniartoqarsinnaavoq, allat Atuak-kiorfikoorlugit pisiarineqarsinnaapput sulilu allat internetikkut pissarsiarineqarsinnaallutik.

Tapiliussat

Ilikkagassatut pilersaarummut makkua tapiliunneqarput:

C1: Ilikkagassanut pilersaarummut tapiliussaq allaqqissaarneq pillugu

C2: Ilikkagassanut pilersaarummut tapiliussaq ilitsoqqussaralugit kalaallisut oqaasiliunngitsut kalaallisut atuartinneqartarnissaat pillugu

C3: Angajullerni kalaallisut atuartitsinermi atuartitsissutit akimorlugit atuartitsinermik ingerlataqarnissamat siunnersuut.

Alloriarfinni tamani pingasuusuni kalaallisut atuartitsinermi ilikkagassatut anguniagassat

Atuartut <i>nukarlerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut <i>akullerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut <i>angajullerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq
Attaveqatigiittarneq		
<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi saqqummiussisarnemilu oqaatiginiak-kaminnik oqaatiginnissinnaassasut oqaatsinillu atuisinnaassasut • oqaluttuarlutik, pisuusaartitsillutik, taalliorlutik, isiginnaagassiorlutik, erinarsorlutik nipilersuutillu atorlugit akuttoqatigiissaarillutik oqaatiginiak-kaminnik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuarnerminni isiginnaartitsinerminnilu atorlutik iluaqutissanik atortulersorsinnaassasut • oqaatsit ajornartorsiutinik qaangiiniarnermi, aliikkusersoqatigiinnermi ilisimasanillu saqqummiussiniarnermi atorsinnaassagaat • tusarnaarluarsinnaassasut malitsigisaanillu apersuullutik paasiniaasinnaassasut, allatalla tunngavigalugit isiginnaartitsisinnaassasut oqaloqatigiissuteqarsinnaassasullu • allakkianik oqinnerusunik atuarsinnaassasut suleqatigiinnilu minnerusuni namminneq allataminnik atuffassisinnaallutik • atuakkamik tusakkamillu imaasa pingamersaanik oqaluttuareqqiisinnaassasut, allatallu tunngavigalugit isiginnaartitsisinnaassasut • allakkiaq nalunaariartaatsillu allat, soorlu assilissat, titartakkat, videut malittariinnillu titartakkiaq pillugit isummaminnik oqaatiginnissinnaassasut • misigisatik annikitsunik allaatigisinnaassagaat kiisalu takorluukkat, assilissanik allaatigisanillu atuarsimasaminnik, tusarsimasaminnik takusimasaminmillu tunngaveqarlutik allaatiginnissinnaassasut • piffissami tulleriinnilersukkanik oqaluttuarpalaartunillu kiisalu pisuusaartitanik, soorlu oqaluttualianik oqalualaanillu allaatiginnissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi, oqallinnermi, saqqummiussinerni oqaatiginninniarnemilu oqaatsiminnik paasinartumik erseqqissumillu atuisinnaassasut • oqaluttuurtut, paasissutissiisutut, oqaluttuareqqiisutut, oqaaseqaateqartutut isummanillu saqqummiussisutut oqaatiginnissinnaassasut • takorluukkatik, misigisutsitik, eqqarsaatitik, misilittakkatik ilisimasatillu ataqatigiissumik oqaluinnarlutik saqqummiussinnaassagaat • aalajangersimasumik sammisaqarnermi naammassiniagaqarnermilu suliat saqqummiussinnaassagaat attaveqarnermut/saqqummiinnermut iluaqutaasinnaasut, soorlu oqaatsinik ataasiakkaanik allattuineq nivnngagassaliornerlu, atorsinnaassagaat • oqaatsit ajornartorsiutinik qaangiiniarnermi, kimingiisernermi, aliikkusersuinnermi, isummanik tunngavilersuinnermi, ilisimasanik ingerlatitseqqinnermi sunniarnermilu atorsinnaassagaat kiisalu oqaatsit taalliorpalaartumik atorneqartarnerat ilisimasaqarfigissagaat • tusarnaarluarsinnaassasut taamaaliornermikkullu paasiniaaqqissaarlutik nalilersuillutillu apeqquteqarsinnaassasut • atuakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma piviusunik nalorninatik naammaginatumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • atuffassisinnaassasut aamma namminneq allataminnik allallu allagaannik misigissuseqarpalaartumik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuareqqiisumik, nassuiaatiginnittumik, oqaluttuussisumik, oqaaseqarfiginnittumik tunngavilersukkanillu isummanik paasisisiniaasumik allasinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi oqallinnermilu oqaatsinik patajaatsumik, allannngorarluartumik isummanillu tunngavilersuisumik oqalussinnaassasut • suliat ilusii pissutsit suunerinut tulluurtut ilisimaraalugit saqqummiussinnaassagaat ingerlateqqissinnaagaallu aamma qularnaatsumik namminersortumillu oqaatiginnissinnaassasut • takorluukkaminik, misigissutsiminnik, eqqarsaatiminnik misilittakkaminik ilisimasaminillu ataqatigiissumik tunaartalerluakkamillu oqaatiginnissinnaassasut • oqaloqatigiinnermi oqaluinnermilu allat oqaluinnarlutik saqqummiussinerini tusarnaarluarsinnaassasut ammasuullutik, paasiniaasuullutik nalilersuisuullutillu • allakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma piviusunik nalorninatik naammaginatumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut allakkiaq atorlugit eqqarsarnerminnut siunertaminnullu atuarneq atorsinnaassagaat • atuffassisinnaassasut aamma namminneq allallu allagaannik nassuiaarpalaartumik misigissuseqarpalaartumillu oqaluttuareqqiisinnaassasut • oqaluttuareqqiinnerut, nassuiaanertut, oqaluttuarnertut, oqaaseqarfiginninnerut, isummanik saqqummiussinnerut isumaliornertullu allaatiginnissinnaassasut • takorluukkat, misigissutsit, eqqarsaatit, misilittakkat ilisimasallu pillugit pisunut naleqqussakkanik ataqatigiissumik, nalunaatsumik allannngorarluartumillu allaatiginnissinnaassasut • tiguisussamat aalajangersimasumut toqqaannartumik allagaqarsinnaassasut

Atuartut nukarlerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuuti-gineqarpoq	Atuartut akullerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuuti-gineqarpoq	Atuartut angajullerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuuti-gineqarpoq
<ul style="list-style-type: none"> • titartaanertigut, pisunik allattuinentigut allallutillu nalunaaruteqarnertigut ilisimatitsisinnaassasut • qarasaasiaq atorlugu allassinnaassasut, titartaasinnaassasut nassitsisinnaassallutillu 	<ul style="list-style-type: none"> • ataqatigiissumik piffissamillu tullerriiarinnittumik misigisaminnik, misilittakkaminnik, takorluukkaminnik, ilisimasaminnik misigissutsiminnillu allaatiginnissinnaassasut • pisuusaartitanik aamma piviusunik, soorlu naalisakkanik, taallianik, isiginnaagassianik, allakkanik, naliliilluni saqqummiussanik, ullorsiutinik, nalunaarusianik atuagassianullu ilanngutasianik, allassinnaassasut • allanut atatillugu allanneq sakkutut, soorlu pisunik allattuisarnermi, allapallannerni nalunaarsuillunilu allattuiner-ni, ilisimallugu atorsinnaassagaat • allat allataat pillugit siunnersuisinnaasasut namminerlu allatatik pillugit siunnersortissinnaassasut. 	<ul style="list-style-type: none"> • allannissap siunertaanut tulluarnerpaamik allatap suunissaanik, piviusuusaar-titamik imaluunniit piviusumik, siun-niussisinnaassasut • allanneq iluaqutitut ilisimaarisamik isumaliornartumillu allanut atatillugu, soorlu pisunik allattuinermi sukkasuumillu allattuinermi aamma pingaarner-siuilluni allattuiner-mut tunngatillugu atorsinnaassagaat • allat allataannut qisuariarlutik siunnersuisinnaassasut namminerlu allatatik pillugit siunnersuutinik tigooraasinnaassasut tassanggalu ilikkakkatik misilittakkatillu namminersorlutik sulinerminni atorluarsinnaassagaat • nunarsuaq tamakkerlugu e-mailinik atuisinnaassasut aamma elektroniskiu-sunik saqqummiussassaliorsinnaassal-lutik, soorlu internetikkut nittartakka-nik
Paasissutissarsiorneq		
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfimmik atuisin-naassasut atuakkanillu ujarlernerminni ikiortissarsiorsinnaassasut • paasissutissanik inuit allat ilisimasaan-nik, misilittagaannik oqaluttuaannillu atuarfimmi atuarfiullu avataani kater-suisinnaassasut • atuartitsissutinut tunngasunik qarasaasiakkut programminik atuisinnaassasut • Internetimi pisariunngitsunik ujarler-sinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfik namminersor-lutik atorsinnaassagaat paasissutissanil-lu katersisinnaassallutik • qulequtaq aalajangersimasoq pillugu paasissutissanik tulluarnut, soorlu atuakkanik, Internetimit, allani tusagas-siutinit aamma inunnit allanit katersi-sinnaassasut, immikkoortiterisinnasasut atuisinnaassasullu • suliassanut aalajangersimasunut tunn-gasunik qarasaasiakkut programminik atuisinnaassasut • ordboginik, ujarlerfissanik paasissutis-sanillu naleqquttunik allanik atuisin-naassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • paasissutissiiffinnit paasissutissanik, soorlu atuakkanik atorniartarfinni, toq-qorsivinni internetimilu kiisalu inunni allani, ujarlersinnaassasut kiisalu paasi-sat apeqquserlugit namminersuutigalu-gillu suliaqarnerminni atorsinnaassa-gaat • ordbogit ujarlerfii imaalu atorsinnaas-sagaat

Atuartut nukarlerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginigarpoq	Atuartut akullerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginigarpoq	Atuartut angajullerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginigarpoq
Kulturi inuuniarnikkullu atugassarititaasut		
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat qangarnisat ullumikkut allakianit allaanerussuteqarneri ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit oqalualaaviniq ilisimasaqassasut • kalaallit oqalualaavisa nunanilu allamiut oqaluttualiaasa assigiinngissutaat assigiiffiilu ilisimasaqarfigissagaat • allakkiat allatullu oqaatiginneriaatsit pillugit misigisatik paasisatillu tunngavilugit oqaloqatiginnissinnaassasut • Kalaallit Nunaanni assigiinngitsunik sumiorpaluuteqartoq taakkualu oqaluttuarisaanikkut tunuliaqutaat ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissap ingerlanerani allanngoriartortarnerat kiisalu atuakkiap allanneqarnerata nalaani piffissami pisunik takutitsisarnera ilisimasaqarfigissagaat • oqaluinnarluni aamma allalluni oqaluttuarnerup immikkoortutaat, soorlu kalaallit aamma nunat allat oqaluttualiaataat, oqaluttuaat oqaluttuatoqaataallu, ilisimasaqarfigissagaat • tussitit, erinarsuutit taalliallu nutaaneerit ilisimasaqarfigissagaat • sumiorpaluutit allat ilisarnaataat ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissani assigiinngitsuni allanngoriartarnerat kiisalu allakkiat allanneqarfigiminni piffissaq imarisamikkut ersersittaraat ilisimassagaat • kalaallit oqaasiisa atuakkiasaalu oqaluttuarisaanerisa taasassartaasa pingaarnersaat ilisimasaqarfigissagaat kiisalu oqaatsit allakkiallu kulturimi inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusiannik paasisimasaqassasut • oqaluttariarsornerit allattariarsornerillu suuneri ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit, Inuit aamma allamiut oqalualaavini, oqaluttualiaanni oqaluttuutaannilu oqaluttuariaatsit assigiinngitsut taakkununga ilaattillugit imarisaat, ilusii pingaarnersaallu ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit sumiorpaluutaat aamma Inuit oqaasii toqqakkat assigiinngitsut ilisimasaqarfigissagaat.
Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq		
<ul style="list-style-type: none"> • allataminni oqaatsitik, oqaatsinik atuinertik oqaatsillu eqqortuunerat maluginnaassagaat • atuarnermi tunngaviusumik periaatsit assigiinngitsut atorsinnaassagaat • allakkiat oqaatiginninniutillu allat, soorlu assilissat, videut malittariinnillu titartakkiat imaanni pingaarnersat, piffissat, piffiit pisullu, pillugit oqaloqataasinnaassasut • oqaatsit atorneqartarnerat tunngaviusumik ilisimasaqarfigissagaat atorsinnaassagaallu • oqalunnermi allannermilu oqaatsit atorneqartarnerisa assigiinngissusiannik ilisimasaqassasut, aamma nammineq sumiorpaluutimik allattaatsimilu oqaatsit assigiinngissutaat malugisinnaassagaat • oqalunnermi nipit atuuffii, soorlu nagateqatigiiaat taalluartaagassiallu kiisalu oqaatsinik pinnguaatit paasisimassagaat • nipinik misississuineq katiterinerlu sungiussimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allataminni allallu allataminni oqaatsinik, oqaatsinik atuinermik oqaatsillu eqqortuunerinik paasisimasaqassasut • atuarnermi periaatsit assigiinngitsut, tassaasut pingaarnersuineq, immikkoortukkarineq, atuapallanneq atuaqqissaarnerlu, ilisimallugillu atorsinnaassagaat • allat pingaarnersaanik oqaasertaasa ataasigut titartuilluni nalunaarsuunikut, imaqarnersuunikut naalisaniikkullu attassisinnaassasut • imassanik katersisinnaassasut allaasersissallu imasaanik najoqqutassiorsinnaassasut kiisalu isumassarsiamiit naammassisaqarluni allaaserinnissinnaassasut • oqaatsit sakkutut pingaarutaat ilisimassagaat atorsinnaassagaallu • oqaatsit oqaluinnarluni allallunilu atorneqartut assigiinngissusaat assigiissusaallu paasisimasaqarfigissagaat • allat suleqatigalugit allatanik allatigullu oqaatiginneriaatsinik misissueqqissaarsinnaassasut, imaanik paasiniaasinnaassasut, sammivissiuinnaassasut, nassuiaasinaassasut, naliliisinnaassasut aamma tunngavilerlutik sanilliussisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allallu allataminni oqalunnerup eqqorluartuutitsinissaanut oqaatsinillu atuilluarnermut qularnaatsumik isummerfiginnissinnaassasut • atuarisaatsit assigiinngiiaartut, tassaasut pingaarnersuineq, immikkoortukkarineq atuaqqissaarnerlu, siunertaq naapertorlugu atorsinnaassagaat • allat pingaarnersaanik iluseq naleqqunnerusoq naapertorlugu oqaasertanik ataasigut titartuinnikkut nalunaarsuullutik, oqaatsinik atugassanik allattuillutik, imaqarnersuillutik, oqaluttuareqqiillutik allattuillutillu attassisinnaassasut • attaveqatigiinnerup siunertaanik siuarsaaniarnermut paasisutissanik katersisinnaassasut, ataatsimut isiginnissinnaassasut imarisassamullu najoqqutassiorsinnaassasut • isumassarsiornermiit naammassinermut namminersorlutik allassinnaassasut • namminersorlutik aamma allanik peqateqarlutik paasiniaaqqissaarnerit tunuliaqataralugit allatanik nalunaariaatsinillu nassuiaasersuisinnaassasut, naliliisinnaassasut sanilliussisinnaassasullu

Atuartut <i>nukarlerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginEQarpog	Atuartut <i>akullerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginEQarpog	Atuartut <i>angajullerni</i> atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutiginEQarpog
<ul style="list-style-type: none"> • naqinnerit nipaap, ilusii atii atuuffililu paasisimassagaat • oqaatsit avittarnerini periaatsit sungiusimassagaat • allataminni oqaatsit atorneqakulanerit oqaatigineqarnerattut allassinnaassagaat • naqinnerit mikisut aamma angisuut taakkualu atuuffii paasisimassagaat • oqaatsit oqaatsinik ataasiakkaanik aamma oqaaseqatigiinnik ilusilerneqarnerat ilisimasaqarfigissagaat, oqaatsillu suuneri ilisimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • allat suleqatigalugit allatat oqaatiginneriaatsillu suunerinik, pingaarnertut imaannik, attaveqatigiinnernik, ilusiinik, oqaluttuartup inissisimaneranic, saqqummiunnerinik, inuttanic ilisaritit-sinerinik, misissoqqissaarnerinik, nassuiarnerinik aamma avatangiisnik saqqummiinerinik kiisalu sammisaannik nassuiaasinnaassasut • piviusuusaartitat aamma piviusut suunerinik, soorlu atuakkiat qanganisaanerusut nutaaliaanerusullu, oqalualaat oqaluttuatoqqallu, taalliat, piviusut, allakkat ilusii, ussassaarutit takoqqusarutillu, ilisimasaqarfigissagaat kiisalu oqaatsit, allatat suunerisa, imaasa pis-susiisalu qanoq issusiisa ataqatigiissinnaanerinik ilisimasaqarnerminnik oqaatiginnissinnaassasut • oqaatsit avinneqartarnerinut malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • killiffilersuinermit malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • taggisit oqaluutillu ilisarnaataat, tassasut nagguut, uiggiutit oqaatsillu naggaataat, oqaaseqatigiillu ilusii, ilisimasaqarfigissagaat • kingulleqqiutit, kinaassusersiutit, uparuartorniutit kisitsisillu ilisimasaqarfigissagaat. 	<ul style="list-style-type: none"> • namminersorlutik aamma suleqateqar-lutik allatat nalunaariaatsillu allat suunerinik, attaveqarnerinik, ilusilerinik, oqaluttuartuisa inissisimaneranic, saqqummeriaasiinik, sammisaannik tunngaviinillu, oqaasiinik periaasiinillu kiisalu isumaannik nassuiaatiginnissinnaassasut • kalaallit oqaasiisa ilusilersugaanerisa pingaarnersai, taggisit, oqaluutit, kinaassusersiutit, kingulleqqiutit, uparuartorniutit, oqaaseqqat, oqaqqaar-niutit aamma taggisit oqaluutillu uig-giutaat kiisalu oqaaseqatigiit ilusilerne-ri ilisimasaqarfigissagaat • allattaasitoqap atorlugu allatat atuar-sinnaassagaat aamma allaattaasitoqqap aaqqissuussaanaera ilisimassagaat

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

*B: Ilikkagassatut anguniagassat aamma atuartitsinissamut,
naliliinissamut atuartitsinermilu atortussanut siunnersuutit*

Attaveqatigiittarneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • takorluukkaminnik, misigissutsiminnik, eqqarsaatiminnik misilittakkaminnik ilisimasaminnillu ataqatigiissumik tunaartalerluakkamillu oqaatiginnissinnaassasut • oqaloqatigiinnerni, suleqatigiinnerni oqallinnernilu oqaatsinik patajaatumik, allannngorarluartumik isummanillu tunngavilersuisumik oqalussinnaassasut • oqaloqatigiinnerni oqaluunernilu allat oqaluinarlutik saqqummiussinerini tusarnaarluarsinnaassasut ammasuullutik, paasiniaasuullutik nalilersuisuullutillu • suliat ilusii pissutsit suenerinut tulluartut ilisimaraalugit saqqummiussinnaassagaat ingerlateqqissinnaagaallu aamma qularnaatumik namminersortumillu oqaatiginnissinnaassasut 	<p>Atuartut sap.ak. ataasiarluni 15 minutsit missaani sivilissusilinnik oqallinnermut sungiusartinneqartassapput. Oqallinnermik aqutsisoqartassaaq pinerillu tamaasa oqallinneq nalierneqartarluni.</p> <p>Piumagaanni oqallisissiatut saqqummiunneqartut allattarissatigut ingerlateqqinneqarsinnaapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Suliamik saqqummiussineq</i> Atuartut tullerriaarlutik atuarnermi suliatik saqqummiutissavaat. Aallaqqaasiutitut saqqummiussineri kingornalu atuaqatit sussanersut taaneqareersimassapput, soorlu paasinngisatit allattussaneraat, apeqquaqarsinnaanersut, akissutit erngerlutik imlt. kingusinnerusukkut akineqarumaanersut, isumassarsiat oqaatigineqassanersut, pitsanngorsaatisatut siunnersuutit qanorilineqassanersut il.il. • <i>Isummersorneq</i> Atuartut eqimattakkaani aalajangersimasumik qulequttamik tunineqarlutik, soorlu nuaanaartorisat, tupigutsaassat, eqqumiigisat, maluginiaqqusat, ilikkakat, nammineq soqutigisat, tunngavilersukkamik oqaluuserissavaat. Atuartut eqimattakkaani aalajangersimasumik qulequttamik tunineqarlutik, soorlu nuaanaartorisat, tupigutsaassat, eqqumiigisat, maluginiaqqusat, ilikkakat, nammineq soqutigisat, tunngavilersukkamik oqaluuserissavaat. Saqqummiinerit naammassippata sammisat saqqummiussallu ataatsimut oqallisigineqassapput. • <i>Oqalugiarneq</i> Saqqummiukkusutaq tunngavigalugu oqalugiaatissaq minutsit 5 miss. sivilissusilinnik piareersagaq saqqummiunneqassaaq. Atuaqatit allallu tusarnaartut itisilertikkusutatit allalaartassavaat. Oqalugiarnep kingorna itisiliissutisanik oqalugiartup akisassaani apeqququtillisoqarsinnaavoq. Tusarnaartut akinissaminnut periarfissinneqartassapput, akeqattaarluni uteqattaartitsinngitsumik. • <i>Apeqqarissaarneq</i> Atuartut sammisaq aalajangersimasooq (sapaatip-akunneranut aalajangiuteriigaq) pillugu eqimattani apeqququtillisoqarsimassavaat. Aperisussat inuttalereerlugit atuaqatiguit marluk pingasulluunniit - ilaatigullu ilinniartitsisoq ilaliutsittarlugu - aalajangersimasumut issiavilerlugit, soorlu sassartitatut, piareersarsimannngitsut apeqqarissaarfigineqassapput pinnngitsooratik tunngavilersuullutik sivilisunaaratilli akisassaannik. Akissutissaqanngikkaanni oqallorissaarnerinnarmik akiniartoqarsinnaanersoq isumaqatigiissutigineqassaaq.

Attaveqatigiittarneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup atuaqatillu maluginiassavaat atuartut oqaatsitik naallugit aamma oqaaseqatigiinnik naammattunik sammisamut tulluurtunik tunngavilersuillutillu saqqummiussinersut imlt. akinersut, aperinersut isummernersulluunniit. • Oqaatiginiakkat oqaatigiuminaatsinneqartillugit amigarsoritillugilluunniit ilinniartitsisoq atuaqatillu apereqqittarlutik itisiliititsisassapput. • Saqqummiussisarneq oqallinnerlu ilikkariartortillugit atuartut akunnerminni aqutseqataanermut nakkutiginninnermullu akisussaaqataatikkiartorneqassapput. Saqqummiussisoqannginnerani isumaqatigiissutigineqassaaq sunarpiaq maluginiarneqassanersoq peruserlu suna atorneqassanersoq. <ul style="list-style-type: none"> - Saqqummiussineq oqallinnerlu kalaallisut oqaaseqatigiissupput (kalaallit oqaasii ataatsimoorussat) atorlugu ingerlanneqassaaq. - Oqaloqatigiinnerni tamaginni ilinniartitsisoq oqaloqataaginnarluni ingerlatitseqataasinnaavoq. Apeqqutit tunngaviusinnaasut: suna, sumi, qanga, sooq, kina, qanoq il.il. - Apeqqarissaarnerni apeqqutit pimoorusserpalaartuunissaat ilinniartitsisup nakkutigissavai. - Oqaluuserisaq kisimi allamut saannani ingerlanneqarnersoq tamanit maluginiarneqassaaq. - Ilinniartitsisup atuartut oqalunnermi nipip, kiinarsornani kiinnamik ileqqulersornerup (kiinnap isikkua) ussersornerullu tulluurtumik atornissaanik ilisimatit-tariaqarpai. - Atuartut saqqummiineri videomut immiunneqarsinnaapput namminneq isiginnaarlugit - ilaatigut ilinniartitsisumik ikiortigalugu - isikkutik/pissusilersornitik ilisimaarilissammatigik. - Atuartut ataasiakkaat pinermi ataatsimi peqataannginnersut ilinniartitsisup maluginiartassavai, peqataanngitsut kingorna ilanngutsinniarnissaat siunertaralugu. 	<p>Atuagassiat: - AG - Sermitsiaq - Quppersakkat assigiinngitsut - allat</p> <p>Fjernsynimi takussat Radiumi tusaasat</p> <p>Atuartut namminneq pilersitaat</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuufit
<ul style="list-style-type: none"> • allakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma piviusunik nalorninatik naammaginartumillu sukkassuulimmik atuarsinnaassasut • allakkiat atorlugit eqqarsarnerminnut siunertaminnullu atuarneq atorsinnaasagaat • atuffassinnaassasut aamma nammineq allallu allagaannik nassuiaarpalaartumik misigissuseqarparaartumillu oqaluttuareq-qiiisinnaassasut 	<p>Atuartut atuakkanik assigiinngitsunik imalinnik atuarusunnerat atavartuutinniarneqassaaq, soorlu atuakkanik atorniartarfimmi sulisut suleqatigalugit, ullormiit ullormut imlt. sapaa-tip-akunneranut atuffattarfiliornikkut.</p> <p>Atuffannerit nipeqanngitsumik, nipilimmik; kisimiilluni, eqimattani imaluunniit ataatsimut ingerlanneqartassapput.</p> <p>Atuffassinermut aallaaviit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atuffassisup atuffassinermi atuakkaminik paasinninnini taamalu qanoq isumaliinini ersersittarpai. Atuffassineq tunngaviulluarpoq allatamik qanoq paasinninnerit eqqartornissaannut. - Atuffassineq kingunerissaartitsiffiunerusarpoq allataq ilisimalluareeraanni. Atuffassissap imaa oqaatiginiagaalut nalunngeriissavai taamalu atuakkamini ersersinniarneqartut sumiittut qanorlu atuassanerlugit siumut piareersimaffigissallugit. - Atuffassineq sungiusagassaavoq. Marlukkaarluni imlt. suleqatigiivaqqaniilluni atuffassineq sungiusarneqarsinnaavoq. Suleqatigiinni tusarnaartut pitsanngorsaatissanik siunnersuuteqarsinnaapput pitsaaqutinillu maluginiakkaminnik taakkartuisinnaallutik. - Misigisaqarfiusumik atuffassineq. Atuffassinermi sukkassutsip, akuttoqatigiissaarinerup taanernillu imlt. oqaatsinik ersersitsinerup nikerartissinnaaneri pissusissamisoortumik atoraanni tusarnaartunut misigisaqartitsiffiulersarpoq. - Nipip inissisimarerata (qataannerup/qatitunerup) nippaarissutsillu (nipip sakkortussiaata) atuffassineq pisoqarfulersittarpaat. <p>Klassip iluani atuakkat allattorsimaffiinik nivingakkamutatuartut atuakkatik nalunaarsortarsinnaavaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuakkat ataasiakkaat atualinnginnerini atuartut siumut nalunaartassavaat atuagaq naammassigunikku sussanerlugu: <ul style="list-style-type: none"> - naalisarlugu imlt. eqikkarlugu - saqqummiussatut nalilerlugu allaaseralugu - nikuilluni isiginnaartitsisutut atuarneq - allatap suuneranut allamut nuullugu (isiginnaartitsisuteeraq, tusarnaagassiaq, titartakkat malittut, allataq il.il.) - atuakkami pisut ilaat isiginnaartitsisutugalugu - kapitalit assiliartalersorlugit - Oqaluinnarluni imaa pillugu isummersorfigalugu atuaqatit oqaaseqarfigisinnaasaannik - misissoqqissaarlugu allanullu saqqummiullugu - nangillugu imlt. allamik naanilerlugu. • Atuartut paasissutissanik aalajangersimasunik atuakkani assigiinngitsuni ujarleriarlutik suliareqqissavaat. <p>Allatat assigiinngitsut qimerloornerini atuariaatsit assigiinngitsut pillugit 'Iluarsartuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq'-mi takuneqarsinnaapput.</p>

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup maluginiassavaa atuartut saqqummiinermi nammineertumik al- latap imaanut isummersornertik ersersinneraat. • Atuffassinerni allatanillu suliareqqiineri ilinniartitsisoq atuartullu 'Atuffassi- nermut aallaaviit' imai tunngavigalugit qisuariaateqartassapput. 	<p>Marlukkaarluni atuarneq, <i>kalaallisut kopimappit, Pilersuiffik 1999</i></p> <p><i>Hanne Fabrin m.fl.: Læs på! Dansklerforeningen 2001</i></p> <p><i>Paarisap saqqummersittagai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - INUK - Sila <p><i>Atuagassiat:</i> Atuartut aviisiat Sermitsiaq Atuagdliutit Kalaaleq Juullisiutit</p> <p><i>Interneti</i></p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaluttuareqqiinertut, nas-suiaanertut, oqaluttuarner-tut, oqaaseqarfiginninner-tut, isummanik saqqum-miussinertut isumaliorner-tullu allaatiginissinnaassa-sut • takorluukkat, misigissutsit, eqqarsaatit, misilittakkat ilisimasallu pillugit pisunut naleqqussakkanik ataqati-giissumik, nalunaatumik allanngorarluartumillu ala-atiginissinnaassasut 	<p>Atuarfimmi allatat tamarmik oqaloqatigiinnermik siulequtserneqartariaqartarput atuartut sammisamat tunngatillugu piareersarlugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allaatiginissapput imaa sammisaminnut tulluursakkanik; sammisat aalajanger-simasut, soorlu timitaqanngitsut, soorlu asanninneq, ikinngutigiiinneq, inuunermut tunng-gaviit tigussaanerussullu, soorlu angallatit, timersuut, uumasut. • Atuartut namminneq aalajangikkaminnik piffissami isumaqatigiissutigisami aalajanger-simasumi sulisinneqassapput. Atuartut ingerlaavartumik logbogiminni allattassapput. • Atuartut klassimi ataatsimut, eqimattani imlt. kisimiitillugit oqaloqatigiiffusunik assi-giinngitsunik siunertalinnik imalinnillu ujarlertinneqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Tusagassiuutini assigiinngitsuni ilanngussat - Atuartut allataat - Atugassiani assigiinngitsuni ilanngussat - Radioaviisi - Qanorooq - Inuusuttorsiuutit - Oqaluttuarpalaarutit <p>Atuartut assersuutit allatap suunerinut, soorlu ilanngussanut, ullorsiuutinut, erinarsuutinut, allakkanut allanullu immikkoortitsissavaat oqaluttuareqqiinersut, eqqartuinersut, oqalut-tuartsuunersut, oqaaseqarfiginnittuunersut, tunngavilersuisuunersut imlt. eqqarsaatini-k utertitsuunersut naaportorlugit.</p> • Atuartut marlukkaarlutik allatap suunissaa aalajangissavaat qulequtarisami namminersuu-tigalugu allaatigisassaminnik. Atuartut ineriartorfiusumik allatsinneqassapput oqaatiginiagaq angulluaqqullugu. Atuartut namminneq aalajangissavaat suna saqqummiutissallugu. Suliaq qanoq iner-ne-qassanersoq siumut isumaqatigiissutigisaa, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> - Taalliaq, oqalugiaat, isiginnaagassiaq, tusarnaagassiaq il.il. - 5 minutsit miss. oqalugiarnaq - PowerPointimik saqqummiussaq - Plakaati saqqummiussinermi atugassaq paasisutissanik imalik - Saqqummiussap eqikkarnera atuaqatinut agguassassaq • Atuartut eqimattani sammisinnaavaat nunarsuatsinni ullutsinni pisartut, oqaluttuarisaa-nermut imlt. sammisanut aalajangersimasanut tunngasunut ilisimariikkatik itisilersinnaa-vaat.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup maluginiassavaa atuartut mindmappimik atuinerat naapertuunner-soq. • Mindmap: <ul style="list-style-type: none"> – Oqaatsit ataasiakkaat sammisami immikkoortunut tunngassapput. – Allattupallatani oqaatsit ataqatigiit immikkoortunut katiterneqassapput. – Allatassap imassaanut paasiniaaffissanik allattuisoqassaaq. – Allatassaq kimut/kikkunnut saaffiginmissutaassasoq qulakkeerneqassaaq. • Maluginiarneqassaaq atuartut saqqummiussinissaminnik pilersaarusionerminnut najoqqutarineraat: <ul style="list-style-type: none"> – allattukkat – allattukkat naatsumik itisilernerit – ersarinnerusumik nassuiaatit – pilersaarummik allaatisaq. • Ilinniartitsisoq atuaqatillu saqqummiinnermi sammisamut imaa oqaatsillu atorneqartut tulluarnersut qisuariarfigissavaat. • Allaatiginninnermi ilinniartitsisup allalluni utertitsissutigissavai allatap imaa oqaatsillu – oqaasilerineq, allanngorarneri, annertussusaa eqqortuuneri. 	<p><i>Hans A. Lyngø allallu: Allattariarsor-neq - Ilinniartitsisup mappersagaa, Atuakkiorfik Ilinniarsiorfik 1997</i></p> <p><i>Kopimappit Kalaallisut aamma Kalaallisut II</i></p> <p><i>Interneti</i></p> <p><i>Paarisap saqqummersittagai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - INUK - Sila <p>Atuartut aviisiat Sermitsiaq Atuagdliutit Kalaaleq Juullisiutit</p>

Iikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<p>• allanneq iluaqutitut ilisi-maarisamik isumaliornartumillu allanut atatillugu, soorlu pisunik allattuinermi sukkasuumillu allattuinermi aamma pingaarnersiuiluni allattuinermut tunngatillugu atorsinnaassagat</p>	<p>Sukkasuumik allattuineq isumaqarpoq 5-10 minutsit missaanni eqqaasinnaasanik tamaginnik sammisamulluunniit attuumassuteqanngikkaluani allattupallanneq. Allattuipallanneq arlalinnik sunniuteqarpoq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - allatitsilersarneq. - isumassarsianik pilersitsineq ineriartortitsinerlu (piorsaaneq), misilittakkanik aalajangiusineq aamma sammisami suliamut tunngatillugu nutaanik isumassarsisinnaanermut periarfissinneqarneq. - eqqarsaatiniq imaarsineq: eqqarsaatigisat suulluunniit tamaasa allattupallallugit – aamma nuanniitsut – taamaalilluni piiarlugit (eqqarsaatigiunnaarlugit). <p>• Ullutsinni inuiaqatigiinni sammisat KNR-mit aallakaatitani nutaarsiassat, kultureqarnermut tunngasut imlt. inuusuttorsiuutit aallaavigalugit atuartut allattarissatigut sulisinneqasapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aallakaatitaq immiunneqassaaq. - Klassimi aalajangiunneqassaaq aallakaatitami sorpiaq/sorpiaat atuartut maluginiassaneraat. - Atuartut oqallisigissavaat siunnersuuteqarfigalugulu aallakaatitami immikkoortut sammisannut suut ikiuutit tulluarnerusut atussallugit. - Aallakaatitaq atuartut isiginnaassavaat. - Atuartut aallakaatitap isiginnaarnerani suliareqqiinnissaminnut atuagassaminnik allattuissapput. Logbog atorneqarsinnaalluarpoq. - Atuartut eqimattani mikisunnguakkuutaani allattukkatik oqallisigissavaat. Allattukkatik imminneq tunngavilersussavaat. - Atuartut aviisini allariaaseq (genre) atuagassartik aalajangiutissavaat allattukkatik, ilisimasatik takorluuinertillu ilanngullugit allaatiginnissutissartik. - Atuaqatigiit allannermi isumasiorsinnaasaminnik suleqatissarsissapput. - Allaatigisaq allaqqissaarneqassaaq. - Allaatigisat tamarmik atuagaaqqatut/aviisitut katersorneqassapput. - Atuagaaqqat/aviisit atuartunit atuarneqassapput. - Atuarnerini atuartut atuaqatinut utertitsissutissanut atuagassamik allattuissapput. <p>• Atuartut allattuarnermik ullut tamaasa tigussaasunik, namminersuutissanik imlt. angerlartutik suliasaminnik suliasseerarneqarnermikkut sungiusartinneqartassapput, Ass.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Allattukkatik angajoqqaavit isumaat, una pillugu ... - Unnugu Qanoruumi suut sammineqassappat? - Filmi nuannarisat eqikkaruk. - Oqaaseq kammalaatigiinneq qanoq isumaqartippiuk? - il. il.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup maluginiartassavaa atuartut allattarissatigut oqaluttarissatigullu saqqummiussiffigineqarnerni isummissutigisinnaasaminnik naleqquttumik allattueriaaseqarnersut. <ul style="list-style-type: none"> - Oqalulluni saqqummiinermi suut allatorneqarpat? - Allatanik saqqummiussinermi suut allatorneqarpat? - Utertitsiffigineqarnermi suut allatorneqarpat? - Allattukkat saqqummiussamik eqqaamassassiisutaappat, eqqikaaneruppat/naalisaaneruppat imlt. atuartup nammineq isummersorneruai. - Pisunik allattui-pallannermi suut pingaarneruppat? 	<p><i>Hans A. Lyngé allallu: Allattariarsor-neq - Ilinniartitsisup mappersagaa, Atuakkiorfik Ilinnisiorfik 1997</i></p> <p><i>Eva Tverskov: At skrive dagbog – log-bogen i undervisningen, Dansklærerforeningen 1998</i></p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • tiguisussamat aalajangersimasumut toqqaannartumik allagaqarsinnaassasut • allannissap siunertaanut tulluarnerpaamik allatap suunissaanik, piviusuusaartitamik imaluunniit piviusumik, siunniussinnaassasut • allat allataannut qisuariarlutik siunnersuissinnaassasut namminerlu allatitik pillugit siunnersuutinik tigoo-raasinnaassasut tassanngalu ilikkakkatik misilittakkatillu namminersorlutik sulinerminni atorluarsinnaassagaat 	<p>Allannerup ineriartortinnera ineriartuaartineqartuassaaq klassimi ataatsimut, suleqatigiinni imaluunniit atuartut namminersortillugit periutsimi immikkoortunik/killiffinnik sungiusartittarlugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klassimi ataatsimut allannissaaq eqqartorneqassaaq – allattarfissuarmut mindmappiliortoqassaaq: <ul style="list-style-type: none"> – Allattoq/tiguisussaaq – Siunertaq – Imassaa – Allatap suunissaa – Allatap ilusissaa, periuseq, nipi – Ujarlerfissat – Saqqummiussinissaaq – Sulinerup piffisamat agguaanera <p>Allaatap suunera naapertorlugu atuartut suleqatigiiliussapput. Eqimattani amerlanerpaamik inuit pingasuussapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Suleqatigiinni ataatsimut pissarsiat iluaqutigalugit immikkoortiteraluni - pisariaqassappallu nammineq ilaartorlugit ilanngarterlugillu – atuartut tunaartaliussapput. – Ujarlerfissat atuartut akunnerminni agguassavaat. – Suleqatigiit suliasartik piffissalersussavaat. Ullorsiutitut allattoqartassaaq. – Isumassarsiorfissanik ujarlertoqassaaq. <p>Nammineerluni kisimi allatassaaq allaqqaarneqassaaq.</p> <p>Allaqqaaq piareerpat – iluarsaasseqqinnissaaq eqqarsaatigalugu sapinngisamik qarasaasiakkut – misissuinnissamat najoqqutaliussat malillugit misissorneqassaaq. Periuserineqarsinnaasut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Qisuariartussaaq tusarnaartoq/atuartoq iluarsiissutissanik siunnersuutissanik apeqqutissanillu allattuissaaq. – Apeqqutit, pitsaangorsaatissatut siunnersuutit kiisalu pitsaasortanik tikkuanerit allattumut oqaloqatiginnikkut saqqummiunneqassapput. – Allattup/piginnittup isumassarsiani atorsinnaasani malillugit allatani iluarsaatissavaa. – Allatamik misissueqqinnermi oqaatsit ataasiakkaat oqaaseqatigiillu eqqortumik atornerqarneri kiisalu utertaaneq ajunnginnersoq maluginiarneqassapput. <p>Atuartut ilikkariartornerat malinnaaffiginiarlugu assersuutitut anguniakkat, allaatiginnittarnermi allannuutut kiisalu ilinniagassatut sungiusagassatullu allattukkat atuartut portfolioinut ikineqartassapput.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • nunarsuaq tamakkerlugu emailinik atuisinnaassasut aamma elektroniskiusunik saqqummiussassaliorsinnaassallutik, soorlu interne-tikkut nittartakkanik 	<ul style="list-style-type: none"> • Nunatsinni nunaniluunniit allanit ukioqatigisaminik atuaqatigiit allaqatissarsiortoqarsinnaapput. • Atuarfik nittartagaqangippat nittartagaliortieriarlugu imlt. klassimi namminneq nittartagaliortut ingerlaavartumik atuartut ilanngussisarsinnaapput: <ul style="list-style-type: none"> – atuarfimminni sulimik inerner – atuartitaanerminni pilersaarutit, ingerlarnge naliliinerillu – siunissaminut takorluukkatik, eqqarsaatersuutitik isummerssuutitillu – <p>Atuarfiit arlallit nunatsinni Qallunaat Nunaannilumi nittartagaqartiterput atuartut isumasarsiorfigineqarsinnaasaannik isumassarsiffigisinnaassaannillu.</p>

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisoq/atuartut suleqatigiit tunaartaliat qisuariarfigisinnaavaat. Maluginiagassat: <ul style="list-style-type: none"> – Imaata annertussusaa – Imaqassusia – Tunaartap/immikkoortunut aggulunnera qulequttamuttulluarnersut – allatami ersersinniakkat/oqaatiginiakkat ersarinnerisut – Najoqqutat/ujarlerfiit tulluarnersut • Ilinniartitsisup qulakkiissavaa qisuariaatini piumasaqaatit malinneqarnersut. Ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat suleqatigiilluunniit suliaat pillugit oqatigisaqataartuartaassavai. • Ilinniartitsisoq akuttungitsunik atuartut tusarniaaffigisassavai qanoq suliaminnut atatillugu qisuariarfigineqartarnertik misigeneraat ilinniartiginaaallu. Atuartut portfolioi aallaavigineqarsinnaapput. • Atuaqatit marlukkaarlutik kisimiillutilluunniit atuaqammik suliaat aalajangersariikkanik najoqqutalerlutik misissorsinnaavaat oqaaseqarfigalugillu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Suna oqaatiginiarneqarpa? <ol style="list-style-type: none"> a. Pitsaaqutai? b. Erseqqissagassaqarpa? 2. Imikkoortut tulleriinneri? <ol style="list-style-type: none"> a. Titamertaaq minneq/anneq? 3. Oqaaseqatigiit naammappat? <ol style="list-style-type: none"> a. Paasinarpat? b. Takivallaarpat/naappallaarpat? c. Tulleriinnerisa oqaatiginiagaq ersersippaat? 4. Oqaatsit eqqortuuppat allanngorartuuppalu? 5. Killiffilersuutit iluamik atorneqarpa? 	<p><i>Lise Ammitzbøll: Projekt i dansk, Dansk lærerforening 2003</i> <i>Atuakkat uku: elevbog, lærervejledning</i></p> <p><i>Plakati: Allannerup ineriartortinnera, Pilersuiffik inniminn.nr.: 1184</i></p> <p><i>Hans A. Lyngé allallu: Allattariarsor-neq - Ilinniartitsisup mappersagaa, Atuakkiorfik Ilinniustorfik 1997</i></p> <p><i>Kopimappit Kalaallisut aamma Kalaallisut II</i></p> <p><i>Killiffilersuutit – Atuuttarfii nassuiaataat assersuutipassuillu, Oqaasiliortut & Atuakkiorfik Ilinniustorfik 2000</i></p> <p><i>Misilitsissutinik misissuisarnermi najoqqutassat nalinginnaasut, ilusaata sissamaat, KIIP/ Inerisaavik 1994</i></p> <p><i>Minittornerit 4-8 ilinniartitsisunut ilit-sersuutit</i></p> <p><i>Birgitte Therkildsen & Nynne Werngreen: Fra tekst til tekst til tekst - Genre, sprog og skriftlighed, L&R Uddannelsen A/S, 2004</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Naliliinissamat maluginiagassallu assigiingitsut siunut pinermiit pinermut atuartullu isumaqatigiissutaasut tunngavigineqassapput. Makku ilaatinneqarsinnaapput: <ul style="list-style-type: none"> – Nalinginnaasumik teknikkip atornissaanut ilit-sersuutit. – Pileqqaarnermi ujarlerfiit maluginiagassat. – Oqaloqatigisap tunuliaqutimisut allaassutai maluginiarneqassapput piareersimaffigineqarlutillu (nuna alla, illoqarfik alla imlt. avatangiisit allat). – Mailitigut pissuserissaarneq. – Oqariartaasit assigiingitsut mailitigut atorneqarsinnaasut. 	<p><i>ATTAT</i></p> <p><i>SkoleKom</i></p> <p><i>Interneti – google</i></p> <p><i>Carsten Scheuer: Aviisiliorta..., Atuakkiorfik Ilinniustorfik 1998</i></p>

Paasissutissarsiorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • paasissutissiiffinnit paasisutissanik, soorlu atuakkanik atorniartarfinni, toq-qorsivinni internetimilu kiisalu inunni allani, ujarlersinnaassasut kiisalu paasissat apeqquserlugit namminersuutigalugillu suliaqarnerminni atorsinnaassagaat 	<p>Paasissutissanik ujarlernermi naatsorsuutigineqassaaq atuartut namminersuutigisinnaassagaat makku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Apeqqutit akissutissarsissasat allattorlugit - Atuakkanit allanillu allataannngitsunit ujarlerneq - Internetimi killilimmik qupperaaneq - Malinnaalluni paasiniaaneq - Apeqqarissaarneq (allattuineq) - Båndimut immiussilluni suliareqqiineq, ass. apeqqarissaarinermit <p>Oqaloqateqarnermi allatullu paasissutissanik katersinermi apersueriaatsit, oqaloqatiginneriaatsit tusarnaariaatsillu minnerunngitsumillu paasissutissanik allattuipallariaatsit siumut aalajangiutereerlugit piareersimaffigereertassavaat. Suliaq ingerlarngani logboginut allattuisassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut suliaatsat allattoreerunikkik paasissutissanik tulluurtunik katersissapput. Suleqatigiinni/klassimi ataatsimut apeqqutit tulluurtut eqqartorneqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Suut paasiniaaneqassapput? - Suna siunertaava, qanoq aamma qaqugu paasissutissat pissarsiarineqassappat? - Apersuisussat suut apeqqutigissavaat? - Paasissutissat katersat suneqassappat qanorlu suliareqqinneqassappat? <p>Paasissutissat katersat suliaqqinnerini atuartut ilaatigut immikkoortiterinermit ikiorneqartariaqartassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sulinerup ingerlarngani atuartut katersaminnik atorluaanersut qisuariafigineqartassapput. Sulinerup qeqqata missaani suleqatigiiaat sulinermik ingerlarnga killiffitsillu nalunaarutigissavaat. Klassimi eqqartorneqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Sulineq qanoq ingerlava? – Atuartut arlaatigut aporfeqarpat, qaangerniarlugit ikiortariaqarpat? - Sammisani qulequttat ilaneqarpat? – Taakku qanoq suliarineqassappat? • Suliat inernerinik saqqummiussinermit tunngatillugu atuartut apeqqusiorlutik piareersasapput, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> - Paasissutissat sumit aamma qanoriliornikkut pissariaappat? - Paasissutissanik katersinermi aporfeqarpat/ajornartorsiuteqartoqarpat? - Suliami allannguuteqarpat soorlu aporfiusinnaasut pissutaallutik? <p>Saqqummeereermermi – soorlu planchiamik, erinarsuummik, oqalugiaammik, assiliamik allanilluunniit – atuaqatit, ilinniartitsisut tusarnaartulluunniit allat apeqqusiillutik oqaaseqarfiginnillutilluunniit saqqummiussisut akisassaannik qisuariaateqassapput.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ordbogit ujarlerfii imaalu atorsinnaassagaat 	<p>Ilinniartitsisup allattarissatigut, soorlu kukkunaveersaartitsinermi allaaserinnitsitsinernilu, oqalunermiluunniit sutigut tamatigut oqaatsit ataasiakkaat nalornigilersillugit ordbogi atortinniartassavaa..</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordbogi Oqaatsit immikkut sungiusaatigineqarsinnaavoq assersuutigalugu oqaatsit aalajangersimasut ujarteriarlugit allattortittarlugit: <ul style="list-style-type: none"> - naqinnerni siullerni tallimani uumasut ikinnerpaamik qulit nassaaritillugit - inuup timaata taaguutai ikinnerpaamik 20-t nassaaritillugit - oqaatsit marluk kittoraaserlugit ataasiinnartut allannillit ujaratillugit - oqaasersiat nutaat qanganitsallu nassaaritillugit qanorlu naaneqartarnersut misissortillugit - oqaatsit angisuumik aallartittut ujaratillugit nassaaritillugillu - uiguutit isumaat nassiuasersortillugit - uiguutit isumaat allannornagit allanik taarserlugit - oqaatsit uiguutikkaat oqaatsinut arlalinnut avittarlugit - oqaatsit kukkugajukkat kukkusumik allallugit ujaratillugit iluarsaatsillugillu - oqaatsit nalornigisat pingasunik inernerlugit nalorsitsaaruserarlugit - kryds og tværsit immersorlugit - oqaatsit immersugassatut (kryds og tværsit) suliaritillugit. • Atuartut sulinerminni nalornigisatit allallu apeqqutigiumaakkatik allassavaat kingorna ataatsimut oqaluserisassanngorlugit.

Paasissutissarsiorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup atuartut tamaasa suliai pillugit oqaaseqarfigissavai: <ul style="list-style-type: none"> – Paasissutissanik katersineq naammaginarpa? – Ujarlerfiit/najoqqutat tulluarpat eqqortumillu atorneqarpat? – Suliap inernera/saqqummeeriaaseq tulluarpa naammaginarlunilu? <p>Atuartut suliaannik naliliinermi aamma suleriaaseq suliniuteqarnerlu qisuarfigineqassapput.</p>	<p><i>Atuakkanik atorniartarfik</i> <i>Interneti</i> <i>Najukkami periarfissat</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup isumagissavaa suliassiissutit eqqortumik naammassineqarsimassasut maluginiassallugulu atuartut sulinerminni ilikkariikkatik atorluarniarneraat. 	<p>OQAATSIT <i>aamma</i> OQAATSINUT tapiliussaq</p> <p><i>ordbogêrak, Ministeriet for Grønland 1967</i></p> <p><i>ordbogit tamalaat</i></p> <p><i>Leksikonnit</i></p> <p><i>Lise Lennert Olsen og Birgitte Hertling: Grønlandsk tilhængsliste, Pilersuiffik 1988</i></p>

Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • kalaallit oqaasiisa atuak- kiaasalu oqaluttuarisaane- risa taasassartaasa pin- gaarnersaat ilisimasaqarfi- gissagaat kiisalu oqaatsit al- lakkiallu kulturimi inuiaqa- tigiinnilu pingaaruteqassu- siannik paasisimasaqassa- sut • atuakkiat piffissani assi- giinngitsuni allanngorar- tarnerat kiisalu allakkiat al- lanneqarfimminni piffissaq imarisamikku ersersitta- raat ilisimassagaat 	<p>Atuakkani assigiinngissutsit ullutsinni qangalu pisunut tunngassutillit suleqatigiinni eqqar- torneqassapput klassimilu ataatsimut eqqartoqqillugit inaarneqarlutik. Ullutsinni pissutsit atuartut ilisimavaat naak ilaatigut nassuiarsinnaasannikkaluarlugit, qanga pissutsit atuar- simasatik nassuiaasersorsimasatillu sulii paasiuminaatsissinnaasarpaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut oqaloraatsit allanngoriartorneri paasisaqarfīgissinnaassavaat allatat qangaaneersut misissomerisigut. Assersuutigalugu ukiut untritillit siuliini allatat paasiuminaassinnaasut sammissavaat. Sooq paasiuminaappat? – inooriaaserput allanngormat? – oqaloriatsit allanngormata? – allariaaseq allanngormat? – allattaaseq allaanerummat? • Atuakkat qanganitsat atuarnerisigut atuartut misissussavaat piffissap ingerlanerini suut al- lanngornersut – najukkami – nunarsuarmi – oqaatsitigut – inuusaatsitigut – attaveqatigiinnikkut – kulturitigut Taakkartukkat ingerlannissaannut inuiaqatigiilerinermut ilinniartitsisoq suleqatiginiarne- qarsinnaavoq. • Qangaanerusoq pisunik imallit atuarnerini imaanut (sammisamut, piffissamut, inuttaasu- nut, allattumut allanullu) tulluurtut assit Iinternetimi, atuakkani, atuakkanik atorniartar- finni, pisortaqaarfinni, ilaqtat assiutaasigut allanilu nassaaralugit atuaqatigiinnut sammi- tineqassapput: – assit pissarsiat ataatsimut qimerluualaariarlugit oqallisigilaariarlugit – assit sapiingisamik amerlasuunik apeqqusiorfigineqassapput (sooq, qanga, suna, qanori- lilluni, il.il.) – apeqqutit ataatsimut eqqartorlugit pissutsinut tunngasunik ilaartoqqinneqarsinnaapput. Atuartut eqimattakkaarlutik assit nassarlugit inunnik assimi pissutsinik takutitsisunik ili- simasalinnik apersuisaqaattaassapput paasisanillu allattuillutik. Paasisanut ilaasinnaapput piffissami tassanerpiaq inuit allariaasiat – allaaseq oqaatsinillu atuineq (assersuutit katersugaasivinni nassaarineqarsinnaassapput). Atuartut paasissutissat pissarsiatik eqikkarlugit katitissavaat. Paasissutissat piffissamut titarniliussamut ikkussuunneqassapput, kingorna assimi aala- jangersimasumi pisut atuartut isiginnaagassiaaraliarissavaat: – Assimi inuttaasut tamarmik atuartunik inuttalersorneqassapput. – Atuartut 3-5 minutsinik eqqarsarfissaminnik periarfissinneqarlutik inuttaaffitsit pillugu apeqqarissaarfigineqassapput, kingornalu – asseq tigummiat aallaavigalugu paasisallu pissarsiat tunngavigalugit piviusorpalaartu- mik naatsunnguamik (sivisunerpaamik 5 min.) isiginnaartitsissutigissavaat.

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaluttariarsornerit allattariarsornerillu sueneri ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit, Inuit aamma allamiut oqalualaavini, oqaluttualiaanni oqaluttuaataannilu oqaluttuariaatsit assigiinngitsut taakununga ilaatillugit imariisaat, ilusii pingaarnersaallu ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup oqaluttuatoq assersuutigalugu 'Terianniamik nuliartoq' Sangens Kraftimit tigusaq oqaluttuarissavaa – atuffassissutigiginagu oqaluttuarivilluguli. Atuartut oqaluttuatoq atuasavaat. Atuartut misissussavaat/oqallisigissavaat oqaloqatigiiffiit taakku marluk (allatap oqaluttuarnerullu) assigiinngissusaat. Planchialiortoqassaaq taakku marluk assigiinngissusaannik ersersitsisunik. • Atuaqatigiit eqqartussavaat qanoq oqaluttuuaq ataavartinneqarsimasoq. Atuartut oqaluttualiat suunerinik ilisimasaat najoqqutaralugu oqaluttuatoqqat oqaluttualiallu assigiissusaat assigiinngissusaallu oqallisigitinneqassapput. <ul style="list-style-type: none"> – Oqaluttuatoqqat Kalaallit Nunaanniittugut kisitta piginerpagut? – qanoq ingerlateqqinneqarsimappat? – Qanoq iluseqarpat? – Qanoq pinngorpat? (perorsaaneq, inuuniarnermut tunngasut) – Kikkut saaffigineqarpat? Oqaluttuaatitsinni sorliit meeqqanut sammineruppat? Ass. Kaassassuk. Inersimasunua kingusissukkut meeqqanut oqaluttuannortitaq? – Oqariartuutaat suuppat? – kikkut/suut oqariartuutit ullutsinni ingerlattarpaat (ileqqorisarneq [moral/etik], perorsaaneq allallu inuunermit tunngassutillit)? – Kalaallisut/inutsit europamiusullu oqaluatoqqat oqaluttualialluakornanni sanilliussi-nermi assigiissutsit assigiinngissutsillu takussaappat? • Naggataatigut atuartut tamarmik immikkut qinissavaat oqaluttualiasartik allasanerlugu imlt. oqaluttuariinnassanerlugu. Oqaluttualiat saqqummiunneqassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • kalaallit sumiorpaluutaat aamma Inuit oqaasii toqqakkat assigiinngitsut ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Sumiorpaluutit assigiinngitsutigut saqqummertarneri, soorlu oqaasit aalajangersimasut, uiguutit oqaasillu naanerisa aalajangersimasumik atoneri kiisalu erinneraarnerit klas-simi ataatsimut eqqartorneqassapput. • Atuakkani, allatani aalajangersimasuni ersarissumik sumiorpaluutilinnik sammisaqarnik-kut inuit sammisamik sumiorpaluutillit klassip qaaqqullugit oqaluttuartsinnaavaat. Oqaluttuartsinermi sumiorpaluutimmi assigiinngissutsit atuartunut maluginiaqquneqas-sapput. Ass.: atuartut namminneq sumiorpaluutimik ilisarnaataat aalajangersimasut allat-tussavaat sammisamilu ujarlugit sanilliuttarlugit. • Atuartut eqimattani immiussat – tusagassiutinit, inuit ornillugit immiussat il.il. – tusar-naartillugit sumiorpaluutit allassavaat. Allatap oqaaseqatigiissutitsinnut pappialamut al-lamut nuullugit/nutserlugit allaqqinneqassapput pappialamilu allami assigiinngissutsit er-sersinneqassallutik. • Sumiorpaluutit erinaat issuarlugit sapinngisamillu taanerit ilannguttarlugit atuartut oqa-lutsinniarneqassapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit <ul style="list-style-type: none"> – nalilissavaat atuartut allatani oqaluinnarlunilu oqaatsit assigiinnngussusaat paasi-simaneraat. – maluginiassavaat nalilersorlugulu oqalualaatoqqat isumaat ullutsinnut sanilliu-neraat. – nalilissavaat qanoq atuartut inutsitup europamiullu oqaluttuaataasa sanilliu-ne-qarnerminni assigiinnngissusaasa/assigiissusaasa pingaarnersai immikkoortissin-naaneraat. 	<p><i>Klaus Slavensky: Sangens Kraft, Det Danske Center for Menneskerettigheder 1994</i></p> <p><i>Gert Lybert: Kalaallit Oqaluppalaavi, Kalaallit Nunaanni Naqiterisitsisarfik ISBN 87-558-0342-3</i></p> <p><i>Oqalualaartussa qaraluarnepoq ..., Atuakkiorfik 1996</i></p> <p><i>Taama allattunga, Aron' bind I & II, Atuakkiorfik 1999</i></p> <p><i>Aaqq. Frederik Nielsen: Unikkaartuar-toq Ungaaralak, Atuakkiorfik 1995</i></p> <p><i>Nuts. Hans Anthon Lyngge: Sineriam-miut oqaluttuaat, Atuakkiorfik 1999</i></p> <p><i>Hans Anthon Lyngge: Qujavaarsukkor-miut inuunerannik oqaluttuaq, Ilinniu-siorfik 1996</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit aalajangiutissavaat sumiorpaluutit sammine-rini siunertaq aallaavigalugu suut qanorlu nalilerneqassanersut. • Pulaartoqarsimalluni suliareqqitat allaaserisimagaanni pulaartumut sapinngippat nalilertinneqarsinnaapput. 	<p><i>Neriusaamut pisaritittoq - Afrikamit oqaluttualiaat nalornisoornartut 50-it, Ilinniusiorfik 1996</i></p> <p><i>Mads Lidgaard: Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera 3, Atuakkior-fik/Undervisning 1995</i></p> <p><i>Elisa Maqe: Tunumiit mersertini oqalit-tuaat, Atuakkiorfik 1994</i></p> <p><i>Ole Brandt: Qooqa</i></p> <p><i>Inuit, kultur og samfund – en grundbog i eskimologi, Forlaget Systime A/S 1999</i></p> <p><i>Video Pilersuiffimmit atugassaq: Jeg husker ... Fortællinger fra Grønland</i></p>

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atuariaatsit assigiinngiaartut, tassaasut pingaarnersuineq, immikkoortukkaarineq atuaqqissaarnerlu, siunertaq naapertorlugu atorsinnaassagaat • allatap pingaarnersaanik iluseq naleqqunnerusooq naapertorlugu oqaasertanik ataasigut titartuinikkut nalunaarsuillutik, oqaatsinik atuagassanik allattuillutik, imaqarnersuillutik, oqaluttuareqqiillutik allattuillutillu attassisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuarlutik aallartinnginnerini atuaruaatsit uteqqiiffigineqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - imaata pingaarnersaa paasinjarlugu allatanik qarsupiinnangajalluni atuapallanneq - skimming - paasissutissat aalajangersimasut ujarlerneq - skanning - susut/pisut tamaasa maluginiarlugit atuarneq - intensiv læsning - misigisaqarfusumik takisuulianik, naatsukullalianik imlt. allatanik takinerumaanik atuarneq; imaa ataatsimut paasillugu imaanilu pisut aalajangersimasut eqqaamasinnaanngorlugit - oplevelseslæsning. • Atuaqatigiit sisamanut avissapput. Suleqatigiit assigiimmit atuagassianut ilanngussamik tunineqassapput suliarissaminillu imatut atuaruaatsit sisamaasut tunngavigalugit apeqqusiussallutik. <ul style="list-style-type: none"> - Suleqatigiinni apeqqutit akineqassapput. - Atuaruaatsit assigiinngitsut pitsaqaataat akornutigisinnaasaallu oqallisigineqassapput. - Paasisat klassimi ataatsimut eqqartorneqassapput. • Atuartut qinigartik soorlu naatsukullaliaq imlt. aalajangersimasumik sammisalik atuassavaat. <p>Ilinniartitsisoq suliaqkiissaaq taakkartukkat tulliuttut ilanngussuullugit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naalisaaneq; imaanik naatsumik susuaqqat tamaasa ilanngunnagit oqaluttuareqqiineq - eqikkaaneq; imaanik naannerpaarpaamik oqaatiginninneq - mindmap; isumassarsianik piviusunillu immikkoortiterineq - allattuineq; atuarnermi oqaatsit isumaqalersitsisut allattorneri - ataatigut titartuineq; piffiit atuartumut pingaarutillit. <p>Atuartut suliaasiissutit suliarissavaat immaqalu namminneq allatat allat taamak suliaasartalersorlugit. Eqikkaanerit naalisaanerillu oqaluttarissanut allattarissanullu avinneqarsinnaapput.</p> <p>Atuartsinissut naggaserneqassaaq atuartunut oqallisigitillugu atuarnermut sakkut suut qaqugukkat atorneqarsinnaanersut.</p>

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup nalilersussavaa atuartut suliaassartalersuinerminni maleruagassiat qanoq annertutigisumik malinneraat. Uteqqiisoqaqqittoqarsinnaavoq. 	<p><i>Hanne Fabrin m.fl.: Læs på! Dansk lærerforeningen 2001</i></p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • attaveqatigiinnerup siunertaanik siuarsaaniarnermut paasissutissanik katersinnaassasut, ataatsimut isiginnissinnaassasut imarisassamullu najoqqutassiorsinnaassasut • isumassarsiornermiit naammassinermut namminersorlutik allassinnaassasut 	<p>Ilikkagassatut anguniagassat uku pineqartut aalajangersimasumik suleriaatsip (projektarbejdsform) angujuminartippai. Sammisaaq suugaluarpalluunniit aqqusaagassat ukuupput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qulequttamik aalajangiineq - Qulequtaq pingaarneq qulequtaqqallu - Tunaartaliorneq - Paasissutissanik katersineq - Paasissutissanik pissarsianik suliareqqiineq - Saqqummiineq suliallu inernerata - Sulinerup ingerlarnga naliliinerlu. <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut najoqqutassaminnik allassapput malillugit uku: <ul style="list-style-type: none"> - Ilisimasassanut paasissutissiinermullu apeqqutit (suna, sumi, qanga/qaqugu) - Nassuiagassamat paasinninnermullu apeqqutit (sooq, qanoq) - Isummernermit naliliinermullu apeqqutit (nammineq isuma, isummersuutit assigiingitsut sanilliullugit) - Pissusilersornissamat apeqqutit (susooqarsinnaava pissutsit ilaat allanngormiarlugit) • Atuartut aalajangersimasumik sammisaqarnerminni suleqatigiillutik kimiillutilluunniit nalunaarusiussapput. • Atuartut suliassaminnut pilersaarusiormi ilanngutissavaat makku: <ul style="list-style-type: none"> - Kisivit imlt. suleqateqarlutit sulissavit? - Suleqateqassaguit qanoq isumaqatigiinniartassavisi? - Brainstorming: suna samminiarpik/-siuk? - Mindmap: sammisassamat atatillugu oqaaserpassuarnik eqqaasanik allattuineq. - Immikkoortiterineq: isumassarsianik atorsinnaasunik aalajangiussineq. - Suliassamik tunaartaliineq - Qanoq sammisassaq aallutissaviuk/-siuk? - Suliav/suliarsi pillugu kia/kikkut qisuariarfigisassavaatit/si? – suut najoqqutassat tunn-gavigalugit? - Paasissutissanik katersineq aamma najoqqutat: sumi aamma qanoq sulianut/suliassinnut paasissutissat ujassavigit/-visigik? - Saaffigisassat aalajangiunneri: kina/kikkut saaffigisavigit/-sigik? - Inernerata suunera: Suliavit/-ssi inernerata suussava? Atortut suut atussavigit/-visigik? Sulinissinni atortut sumiitinnegassappat? - Qarsaasiaq imlt. ini alla atussagukku qaqugu inniminnissaviuk? <p>Atuartut piffissap ingerlanerani naanerani naliissapput.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup nakkutigissavai atuartut paasissutissanik suliareqqiinnerminni: <ul style="list-style-type: none"> – paasissutissat qimerloorneraat atorsinnaanersut nalileriarlugit. – paasissutissat atorsinnaasatik immikkoortiterneraat. – paasissutissat sulinnissaminut apeqqusiaminnut immikkoortiterneraat. – paasissutissat suliareqqitassatik allattorneraat. • Atuartut suliaat nalilerneqassapput suliap ingerlarnga inernalu tunngavigalugit kiisalu klassip atuartullu ataasiakkaat anguniakkatut siunniussaata aallaavigalugit. Tassunga tunngatillugu ingerlaavartumik ullormullu logbogini allattoqartassaaq. • Atuartut suliaannik oqaaseqarfiginninnermut/qisuariarfiginninnermut sulinermi siunniussat eqqarsaatigalugit suliami pitsaaqutit minnerunngitsumillu siuriaatit taaneqassapput nersualaarneqarlutillu. • Atuartut suliaannik naliliinnermi isumaliutigisanut ilaassaaq allatat/inernerit suuneri eqqortumik naammassineqarnersut: <ul style="list-style-type: none"> – naalisaaneq, imaa nammineq oqaatsinik oqaatigineqartoq – eqikkaaneq, pingaaruteqartuinnaat taaneqartut – saqqummiussamik naliliineq (anmeldelse), soorlu atuakkanut, filminut, nipilersuutitut allanullu saqqummersitanut nammineq isummersorneq – taalliat, assiliangortitsineq sakkugalugu misigissutsinik ersersitsineq – assiliamik allaatiginninneq (billedbeskrivelse), assiliami takutinneqartut oqaasinngortillugit; assiliap suunera (genria), qalipaataa, assiliami initussuseq, pisut inuttallu ilanngunneqarsinnaapptu – essay, nammineq ilusilikkamik aalajangersimasumik saqqummiussineq; allattup nammineq misigissutsini, isummani eqqarsaatinilu ersersissavai – allatat tunngavilersuutitik imallit, nammineq isummanik eqqarsaatersuutinillu ersersitsisut – allatat paasissutissiisut, ilisimasat tunaartarlu ersersinneqartut – allakkat, allakkat ilusaat saaffigisaq allattorlu malunnaarlutut kiisalu nammineq misigisanik isumaliutersuutinillu imallit – takorluukkialersaarut, oqaluttuatoqaasinnaasoq, oqaluttualiaasinnaasoq imlt. oqaluasaarutaasinnaasoq naammassisimassaaq imaanullu tulluurtumik iluseqasalluni • Atuartut piffissap ingerlanerani naliliinnerminni akissavaat makku: <ol style="list-style-type: none"> 1. Pilersaarusiata atorsinnaava? 2. Piffissaq eqqorlugu suliatit naammassiniarlugit angerlarlutit suliarisariaqarpi- git? 3. Suut naammassinissamut amigaatigaagit? 4. Suut iluatsippat? 5. Suut ingerlanerluppap? 6. Piffissap sinnerani sutigut allatat suleriaaseqarlutik sulissavit? • Suliaminnik naammassinermi naliliissutigissavaat makku: <ol style="list-style-type: none"> 1. Suleriaatsit qanoq nalilerpiuk? 2. Inerniliinerit naammagisimaarpiuk? 3. Sulininni suut iluarinarpat? 4. Sulininni suut naammagisimaarnangillat? 5. Sulianni paasissutissiiviit assigiinngitsut atorpigit? 6. Suleqateqaruit suleqatigiinnersi qanorippa? 7. Tulliani suliaqarninni suut allatat ingerlatissavigit? 	<p><i>Lise Ammitzbøll: Projekt i dansk, Dansklererforeningen 2003</i></p> <p><i>Signe Holm-Larsen m.fl.: Udtryksformer, Alinea 1999</i></p> <p><i>Hans A Lyng m.fl.: Allattariarsorneq – Ilinniartitsisup mappersagaa, Atuakkiorfik Iliniusiorfik 1997</i></p> <p><i>Kopimappit Kalaallisut II: 10.-12. klas- sini allattariarsorneq</i></p> <p><i>Erik Skøtt Andersen, Claus Detlef og Jens Raahauge: Sæt ord på din verden, bind 1-3, Dansklererforeningen 1991</i></p> <p><i>Pernille Rosberg Frederiksen og Stine Kragholm Knudsen: Skriv! - Procesori- enteret skrivning i dansk som andet- sprog, Akademisk Forlag 2004</i></p> <p><i>Birgitte Therkildsen og Nynne Wern- green:</i> Fra tekst til tekst til tekst genre, sprog og skriftlighed, L&R Uddannelse A/S, København 2004</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • namminersorlutik aamma allanik peqateqarlutik paasiniaaqqissaarnerit tunuliaqutaralugit allatanik nalunaariaatsinillu nassuiaasersuinnaassasut, naliliisinaassasut sanilliussisinaassasullu • namminersorlutik aamma suleqateqarlutik allatat nalunaariaatsillu allat suunerinik, attaveqarnerinik, ilusilernerinik, oqaluttuartausa inissisimanerinik, saq-qummeriaasiinik, sammsaannik tunngaviinillu, oqaasiinik periaasiinillu kii-salu isumaannik nassuiaatiginnisinnaassasut 	<p>Ilikkagassatut anguniagassanut ukununnga atatillugu atuartut allatamik misissueqqissaarutit tulluittut suliarissavaat. Tullerriiaarneri naalagarsiorfigalugit malinneqassanngillat – nammineq allatap suunera imaalu naapertorlugit atorfissaqartitat sammineqassapput. Pisariaqarpoq atuartut ilikkassagaat allatanik allanillu misissueqqissaarnerni misissueriaatsip iluani immikkoortut sammisamat tulluurtut kisiisa atorsinnaassallugit.</p> <p>Allatanik suliaqarnermi tunngaviusut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Misissueqqissaarnerq: immikkoortiterineq – Isumasiuineq: sammisat atuartup nammineq paasinninneranut nutserlugit – Naliliineq: atuartup allataq qanoq igineraa <p>Allatamik paasinninneq/misissueqqissaarnerq isumasiuinerlu</p> <ul style="list-style-type: none"> – Naalisaaneq/eqikkaaneq – Allatap suunera (genre) – Sammisaaq, iluseq, qulequtaq – Avatangiisit – Inuttat – Allattoq/nassitsisoq, oqariartuut, aqqut, saaffigisat <p>Allatap ilusaa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Allatap sannaa – Allattup inissisimanera – Oqaatsit – Oqaatsit ataasiakkaat – Assiliangortitsinerit <p>Sanilliussineq</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inuttut misilittakkat – Allatat: atuakkiortup imlt. atukkiortut allat allataanut – Allataannigisut: videut, filmit aamma båndit/CD <p>Nammineq isumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Atuartup nammineq allataq pillugu isumaa.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup maluginiassavaa, nalilersuutigissavaa naliliissutigissallugulu atu- artut ... – Allatamut aalajangersimasumut misissueqqissaarutit tulluartut atornerai – misissueqqissaarneq isumasiuinerlu tunngavilersorneraat – misissueqqissaarnerup isumasiuinerullu ataqatigiinnerat paasisimaneeraat – allatamik suliaqarnermi nammineq isumartik immikkoortinneraat. 	<p><i>Else Kleist: Naqitanik misissueqqis- saarneq – Ilinniartitsisup mappersagaa, Ilinniuisiorfik 2001 (saqqaani allaqqa- sussaagaluarpog: Atuartup mappersaga- gaa).</i></p> <p><i>Hans A. Lynge & Else Kleist: Oqalutta- riarsorneq - Ilinniartitsisup mappersaga- gaa, Atuakkiorfik Ilinniuisiorfik 2000</i></p> <p><i>Kopimappit Kalaallisut II: Atuakkanik misissueqqissaarneq</i></p> <p><i>Aksel Nissen: Tekst- og billedanalyse – Et redskab til den daglige undervisning i faget dansk, Forlaget Sprogbøger 1999</i></p> <p><i>Birger Reker Holm: Grunddansk, For- laget Birgers Bøger 2003</i></p>

Iikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • namineq allallu allataanni oqalunnerup eqqorluartuutitsinissaanut oqaatsinillu atuilluernermut qularnaatsumik isummerfiginnissinnaassasut • kalaallit oqaasiisa ilusiler-sugaanerisa pingaarnersai, taggisit, oqaluutit, kinaasusersuutit, kingulleqqiutit, uparuartorniutit, oqaaseqqat, oqaqqaarniutit aamma taggisit oqaluutillu uiggiutaat kiisalu oqaaseqatigiit ilusilerneril isamasaqarfigissagaat 	<p>Atuaqatigiit attaveqatigiinnermi pingaartumillu allannerni oqaasilerutit assigiinngitsut tamarmik eqqortumik atorneqarmissaat siunniutissavaat.</p> <p>Atuartut tamarmik ineriartortitsilluni allanneq ingerlassimassavaat taamalu allatamik qisuarfignissinnaassallutik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuaqqanik atuarnermi atuakkiortut assigiinngitsut oqariartaasiini/allattariaasiini oqaaseqatigiit assigiinngitsut sanilluuttarlugit oqaasilerutit misissuataarneqarsinnaapput. • Atuartut namminersorlutik suleqateqarlutilluunniit: <ul style="list-style-type: none"> – oqaaseqatigiit nalunartut/paasiuminaatsut ulluinnarpalaartunngortissavaat – allattarissatigut suliaminni oqaaseqatigiiliatik allat allataannut sanilluuttassavaat • Oqaaseqatigiit kisiisa sammigaanni oqaatiginiagaq naannerpaamik allatsinneqarsinnaavoq, ass. qimmeq. Tulliani oqaluutilerlugu, pingajuani allamik ilallugit il.il. <ul style="list-style-type: none"> – qimmeq – qimmeq nerivoq – qimmeq angisooq nerivoq – qimmeq angisooq neqimik nerivoq <p>Oqaaseqatigiit taamaaliorlugit talliartortinneqassapput kingornalu oqatsit ilai piiarlugit isumaa nikisinnaveersaarlugu. Atuartut maluginiassavaat oqaatsit piiarnerini oqaatsit ilaasa allatut naaneqalersinnaasarneri, soorlu: ”Qimmip neqi kiivaa – neqi qimmimit kii-neqarpoq”.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • allattaasitoq aturlugu allatat atuarsinnaassagaat aamma allattaasitoqqap aaqqissuusaanera ilisimasagaat 	<p>Atuartut sulinerini soorlu paasissutissanik katersinerini, atuffannerini imlt. sanilluussiniarnerini ilinniartitsisup ikiussavai, innersuullugit kaammattorlugillu atuakkanik allaasitoqqamik allatanik sammisamat tulluurtunik atuilluaqqullugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allattaatsitta allataasitoqqaminngaanniit (Samuel Kleinsmidtip allattaasiliaanit) allaasutai immikkut sammitinneqassapput. <ul style="list-style-type: none"> – ersiutit sivitsortartut (ai- au- sivitsuutillit â-) sukkariartartullu (agp - sukassuutillit á,) – appersarissat sukkariartarnillit (-gk, -vf, -rk, -vk, -gp) – taannerit sukkariartarneri sivitsortarnerilu (sukassutaasallit âma (amma)) – ”SS” sukkariarnerunngitsumik ataasiinnarmik allattaasitaami allattagaq – -tdl, -rdl, -vdl, -gdl taarserneqarput ukuninnga: -ll/-rl – oqaatsit angisuumik mikisumillu allartittartut allanneqartartullu (atit, taaguutit oqaaseqatigiillu nutaamik aallartittut) • Atuartut sungiusarlutik allattaasitoqqamik allatat naatsunnguit allattaasitaamut nuullugit allassinnaavaat. Taakkununga ilanngullugu uiguutit assigiinngitsut qanoq isumaqarneri ilanngunneqarsinnaalluarput.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuarnermi pingaartumillu allannerni oqaasilerutit assigiinngitsut tamarmik eqqortumik atorneqarneri eqqumaffigineqartariarqarsorinarput. 	<p><i>Lone Kokholm: Qanoq oqassaagut? Ilinniusiorfik 2001</i></p> <p>Killiffilersuutit - Atuuttarfii nassuiaataat assersuuterpassuillu, <i>Oqaasiliortut, Oqaasileriffik, Atukakkiorfik Ilinniusiorfik 2000</i></p> <p><i>Lise Lennert Olsen og Birgitte Hertling: Grønlandsk tilhængsliste, Pilersuiffik 1988</i></p> <p><i>Stig Bjørnum: Grønlandsk Grammatik, Forlaget Atuagkat 2003</i></p> <p>ordbogêrak, <i>Ministeriet for Grønland 1967</i></p> <p>OQAATSIT</p> <p>Oqaatsinut tapiliusaaq, <i>Atuakkiorfik - Ilinniusiorfik 1998</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup nalilersussavaa atuartut allatat allattaasitoqqamik allassimaneeri akornutiginaagit imaali paasillugit atorneraat. 	

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

C: Tapiliussat

Tapiliusaq C1 – Allaqqissaarnermik ilinniartitsineq

(tapiliusaq maannakkut suliarineqarpoq kingusinnerusukkullu nassiunneqassalluni)

Tapiliusaq C2 – Atuartunut ilitsoqqussaralugu kalaallisut oqaaseqanngitsunut kalaallisut ilinniartitsineq

(tapiliusaq maannakkut suliarineqarpoq kingusinnerusukkullu nassiunneqarumarluni)

Tapiliusseq C3 – Angajullerni kalaallisut atuartitsinermi atuartitsissutissat akimorlugit atuartitsinermik ingerlatsinissaq

Atuartitsissutissat akimorlugit atuartitsinermik ingerlataqarnissamut siunnersuusiap matumani allaatigineqartup, atuartitsissutissamut *kalaallit oqaasiinut*, atuartitsissutissat atuartitsissutissallu imminnut qanitariissut makkuusut ilikkagassatut anguniagassartaasa ilaanniit tapertuisoqarsimavoq:

Qallunaat tuluillu oqaasiinit

Inuiaqatigiilerinermit

Matematikkimit

Pinngortitalerinermit

Inuttut inerikkiartornermit

Sumiiffinni qinigassiisutinit - atuartitsissutissaniit imminnut qanitariissunit eqqumiitsuliornermut tunngassuteqartunit, soorlu assassornermit ilusilersuinermillu aamma eqqumiitsuliorneq ilussanillu titartaanermit.

Qulequtaq: "Angalaneq"

Siunertat

- atuartitsissutissani atuartitsissutissanilu imminnut qanitariissuni ilisimasassanik pisinnaassanillu tapertuilluni atuartut atuartinneqarnissaat,
- atuartut taamatut atuartinneqarnerminni suleriaasissaminnik assigiinngitsunik pissarsisinnerqarnissaat,
- atuartut ilikkariartornermik naapertorlugu takorluukkanik pilersitsisinnaalernissaat suliakkiisutinillu aalajangeriikkanik naammassinnissinnaalernissaat,
- atuartut suliaminnik tamakkunungalu tunngatitanik nalilersuinerminnik saqqummiisinnalernissaat,
- atuartut ingerlariaqqinnissamut siunnersuuteqarsinnaalernissaat aammalu
- atuartut inaarutaasumik nalilersuisinnaalernissaat.

Anguniakkat

- atuartut aalajangersimasumik sammisaminnut atuakkat suliasamat tunngassuteqartut imarisatigut nalunaarsuutitaannik, ujarliutitaannik, assiliartaannik, qulequtaannik, oqaasertalersuutitaannillu atuisinnaassasut,
- atuartut atuakkanik atorniartarfimmi atuakkanik ujarlerfinni atuarfimmilu atuakkani aalajangersimasunik sammisalinnik qulequtaq aalajangersimasoq pillugu paasisutissanik ujarlertarnissaat,
- atuartut qulequtaq aalajangersimasoq pillugu netimi ujarliut atorlugu paasisutissanik pissarsiortarnissaat,
- atuartut webeqarfinnik, ilaatigut Lademann Online Leksikonimik, atuisarnissaat,
- atuartut suliaqarnerminni paasisutissat piviusut pisimasuviunngitsullu immikkoortissinnaalissagaat,
- atuartut ineriartortitsilluni allaatiginneriaatsimik atuinissaat,
- atuartut piffissami aalajangersariikkami suliaqartarnissaat taamaaliornerminnilu kisimiillutik, eqimattakkaarlutik ilinniartsisisortilluunniit peqatigalugu suliasaminnik ingerlatsinissaminnut piareersaasiortarnissaat, aammalu
- atuartut katitikkatik tunngavigalugit allatamik nalunaarusiorsinnaalernissaat.

Naammassisassat

- Atuartut assaannarmik allatamik qarasaasiarlunniit atorlugu aallatamik nalunaarusiussapput assiliartanik, allatanik assigisaanillu atuartitsissutissanut tunngasunik imalimmik. Paasissutissat atuakkanit aalajangersimasunik sammisalinnit internetimillu katersorneqassapput.
- Nalunaarusiap imarissavai: saqqaq, imarisaanut nalunaarsuut, nalunaarusiap mumingani allaqqaat, najoqqutat allassimaffiat, assitaliussat.
- Nalunaarusiaq naammassisaq atuaqatigiinni saqqummiunneqassaaq, nalilerneqarnissaalu siunertaralugu ilinniartitsisunut tunniunneqassalluni.

Atuartut pisinnaariigassaat

Allannermi atuarnermilu atuartut piginnaasutsimikkut nammineerlutik allatat pissarsiffigisinnaassavaat kiisalu allatamik kukkuneqannginneri nalilersinnaassallugit. Atuartut:

- Mikroværksted skoleaftale 10-finger 2.0 ilikkareerlugu atorsinnaassavaat,
- Wordimi allatanik aaqqissuisinnaassapput,
- atuarfiup qarasaasianut atassuteqarfianut isersinnaassapput kodilerisinnaassallutillu, namminerlu qarasaasiami toqqorsivimminnut allataminnik, assilissanik assigisaanillu toqqortersinnaassallutik.

Piffissamik atuinissaq

Qulequtaq ”Angalaneq” sapaatip-akunnerini sisamani ingerlanneqartussanngorlugu piareersarneqassaaq atuartitsissutini: kalaallisut, qallunaatut, tuluttut, inuiaqatigiilerineq, matematikki, pinngortitalerineq, inuttut inerikkiartorneq aammalu sumiiffinni qinigassiissutit.

Atuarfiup qarasaasialeriffia nalunaaquttap-akunnerini atuartitsiviusuni tulleriinni marlunni inniminnereerneqassaaq atuartut IT-p iluani sammisassanik nutaanik ilinniartitsisunit nassuiaaffigineqarnissaat atuartullu tamakkuninnga misiligaanissaat piffissaqarluartinniarlugu.

Projektip ingerlanerani tamarmi atuarfiup qarasaasialeriffia ullormut nalunaaquttap-akunnerini marlunni atorineqarsinnaanngorlugu inniminneerneqassaaq taamaaliormermi atuartut piffissaqarlutik tamanut naammaginantumik suliaminnut tunngasunik itisiliillutik, ujarlerlutik nalunaarusiorsinnaanngorlugillu.

Atuartitsissutissat akimorlugit ingerlataqarnermi atuartitsissutit ataasiakkaat imarisaat

Atuartitsissutit inuiaqatigiilerineq, pinngortitalerinerlu aamma oqaatsinik atuartitsinerit aallaviupput suliaqarfıllu ataqatigiissaagaallutik. Atuartitsissutit taaneqartut saniatigut matematikki, inuttut inerikkiartorneq sumiiffinnilu qinigassiissutini sammisat, soorlu eqqummiitsuliorneq illussanillu titartaaneq, ilanngunneqassapput. Atuartitsissutini paasinneriaatsit suleriaatsillu suliap imaasa assigiinngitsut paasineqarnissaannut ilapittuutaassapput. Suleriaatsit tamakkua, atuartut eqqarsartaatsimikkut piginnaasaat kisiisa pinnagit aammali nutaanik pilersitsinikkut, eqqumiitsuliornikkut, inooqatigiinnikkut assassornikkullu paasinneriaatsit ilanngussorneqarnissaannut periarfissiipput.

Ilikkagassatut anguniagassat atorineqartut:

Kalaallisut atuartitsinermit:

Attaveqaaqatigiittarnermit:

- oqaloqatigiinnerni, suleqatigiinnerni oqallinnernilu oqaatsinik patajaatsumik, allanngorarlutikum isummanillu tunngavilersuisumik oqalussinnaassasut,
- suliat ilusii pissutsit suunerinut tulluartut ilisimaraalugit saqqummiussinnaassagaat ingerlateqqissinnaagaallu aamma qularnaatsumik namminersortumillu oqaatiginnissinnaassasut,

- oqaloqatigiinnerni oqaluunnernilu allat oqaluinnarlutik saqqummiussinerini, tusarnaarluarsinnaassasut ammasuullutik, paasiniaasuullutik nalilersuisuullutillu,
- allakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma piviusunik nalorninatik naammaginartumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut,
- allakkiaq atorlugit eqqarsarnerminnut siunertaminnullu atuarneq atorsinnaassagaat,
- allanneq iluaqutitut ilisimaarisamik isumaliornartumillu allanut atatillugu, soorlu pisunik allattuinermi sukkasuumillu allattuinermi aamma pingaarnersiulluni allattuinermit tunngatilugu atorsinnaassagaat,
- nunarsuaq tamakkerlugu e-mailnik atuisinnaassasut aamma elektroniskiusunik saqqummiussalorsinnaassallutik, soorlu internetikkut nittartakkanik.

Paasissutissarsiornermit:

- paasissutissiiffinnit paasissutissanik, soorlu atuakkanik atorniartarfinni, toqqorsivinni internetimilu kiisalu inunni allani, ujarlersinnaassasut kiisalu paasisat apeqquserlugit namminersuutigalugillu suliaqarnerminni atorsinnaassagaat.

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pigiliussiniarnermit:

- nammineq allallu allataanni oqalunnerup eqqorluartuutitsinissaanut oqaatsinillu atuilluarnermut qularnaatsumik isummerfiginnissinnaassasut,
- allatap pingaarnersaanik iluseq naleqqunnerusoq naapertorlugi oqaasertanik ataasigut titartuinnikkut nalunaarsuullutik, oqaatsinik atuagassanik allattuillutik, imaqarnersiullutik, oqalutuaqreqiillutik allattuillutillu attassisinnaassasut,
- attaveqatigiinnerup siunertaanik siuarsaaniarnermut paasissutissanik katersinnaassasut, ataatsimut isiginnissinnaassasut imarisassamullu najoqqutassiorsinnaassasut,
- namminersorlutik aamma allanik peqateqarlutik paasiniaaqqissaarnerit tunuliaqutaralugit allatanik nalunaariaatsinillu nassuiaasersuisinnaassasut, naliliisinnaassasut sanilliussisinnaassasullu.

Qallunaatut atuartitsinermit:

Paasissutissarsiornermit:

- najoqqutani assigiinngitsuni piviusuni, soorlu atuakkani, atuagassiani internetimilu, sammissaq aalajangersimasoq pillugu paasissutissat tulluartut danskisut atuartitsinermit atuartitsissutinilu allani atugassatik ujartorsinnaassagaat, immikkoortitersinnaassagaat atorsinnaassagaallu.

Tuluttut atuartitsinermit:

Paasissutissarsiornermit:

- najoqqutani assigiinngitsuni piviusuni, soorlu atuakkani, atuagassiani internetimilu, sammissaq aalajangersimasoq pillugu paasissutissat tulluartut namminneq allanilu atuartitsissutini atugassatik ujartorsinnaassagaat, immikkoortitersinnaassagaat atorsinnaassagaallu.

Inuiaqatigiilerinermit:

Silarsuarmit avatangiisitsinnit:

- nunarsuup assinga ilisimallugulu qularnaatsumik sumiiffissiorfigisinnaassagaat,
- nunassiororiaatsit ineriartorneri taakkulu 1900-kkunni aamma 2000-kkunni nunarsuarmit sumiiffinni assigiinngitsuni inuiaqatigiinnilu assigiinngitsuni tunngavii, tamatumunnga illoqarfissuaqalernerit ilanngullugit, ilisimasaqarfigissagaat,
- inuussutissarsioriaatsit tunisassioriaatsillu, kulturit inooriaatsillu assigiinngitsut nunagisani nunarsuarmilu tamarmi pinngortitami avatangiisinut assigiinngitsutigut sunniuteqartarneri paasisimasaqarfigitsiassagaat.

Matematikkimit:

Matematikkip atuuffiinit:

- assigiinngitsunut tunngatillugu kisitseriaatsit arlaannik toqqaasinnaassasut, procentinik paasinnittaatsit atorsinnaassagaat naleqqiussillunilu kisitseriaatsit atorsinnaassagaat,
- inuiaqatigiinni ineriartornermut, soorlu aningaasaqarnermut, teknologiimut, pinngortitamut, avatangiisinut, kulturimut, sunngiffimmut peqqinnissamullu, isummersuutitut attuumassuteqartut assersuutit ilisimasaqarfigissagaat,
- assassornermi eqqarsaatersornernilu naammassiiniarnernut matematikki iluaqutitut tamati-goortutut atorsinnaassagaat.

Eqqarsaatigisarialinnik naammassiiniarnernut attaveqaaqatigiinnermillu:

- paasisutissat matematikkimi taaguutinik imallit paasisinnaallugillu isummerfigisinnaassagaat,
- misileraallutik misissuillutillu suleriaaseqarsinnaassasut ilikkagassatigullu paasisat inernerinik oqaatiginnissinnaassasut.

Pinngortitalerinnermit:

Uumasulerinnermit teknologiimillu

- pinngortitami atueqatigiinnermut inuup akuliussimanerata sunniutai pillugit ilisimasaqassasut.

Inuttut inerikkiartornermit:

Suleqatigiissinnaanernut attaveqaaqatigiisinnaanermillu

- attaveqaaqatigiinnermut piginnaasatik, ajornartorsiutinik qaangiiniarnernut periaatsitik suleqateqarsinnaanermullu piginnaasatik ineriartortittuassallugit ilisimassagaat,
- eqimattat peqataaffigisamik toqqissisimanissaannut akisussaaqataassasut.

Sumiiffinni qinigassiissutinit:

Atuartitsissutissap siunertaaniit tigusaq:

- atuartut atuartitsissutit susassaqarfii sisamat, makku: assassorneq ilusilersuinerlu, eqqumiit-suliorneq illussanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu, paasisaqarfigissagaat tamatigoortumillu piginnaasaqarfigilissaagaat.

Maskiinanut ujarliutitut webeqarfinnullu assersuutit

- www.AltaVista.dk/billede
- www.lademann.dk

Atuartut webeqarfinnik naliliiniarnerminni sianigisassaannik aalajangersimasunik allasimaffik

- Qulequtaq erseqqissuua imarisaanik oqaatiginnittoq?
- Aallaqqaateqarpa (ilitsersuummik) quppernemi tulliuuttuni sunik nassaassaasunik oqaatigin-nittumik?
- Imarisaasut eqqortuunersut takusinnaaviuk?
- Nittartakkani allani ujarlernissaq pisariaqarpa?
- Najoqqutanik allattuiiffeqarpa?
- Nittartakkami atuaanagassaanngitsunik allanik suliaqartitsisoqarpa (interaktivitet)?
- Webimi paasisutissat qanoq pisoqaatigippat?
- Nittartagaq kimit pilersinneqarsimava?
- Maluginiaruk nittartagaq ussasaarutaanersoq imlt. paasisutissiiffiunersoq.

- Nittartagaq atorsinnaaviuk?
- Nittartakkami assiliartaqarpa, diagrammeqarpa allanilluunniit nalunaarsuutitaqarpa?
- Paasissutissanik allanik pissarsivigisinnaasannut linksinik innersuussuteqarpa?

Atuartut webeqarfinnik naliliiniarnerminni sianigisassaannut alajangersimasunik siunner-suuteqarnek pillugu pamersaaneq tunngavigalugu isummersuutit

Atuartut siuliani taaneqartut webeqarfiit ujarlerfiillu paasissutissiissutaannik nalilersuisinnaanis-saat pingaartinneqassaaq. Atuartut piginnaasaat aallaavigalugit webeqarfiit taaneqartut marluin-naatinneqarput paasissutissat amerlassusaat killilersimaarniarlugit paasissutissallu ataatsimut ta-kujuminartuutinniarlugit.

Atuartut ujarlerfiit atorneqartarnerinik ilinniartinneqalersinnagit, nuna sammiumasartik toqqa-reersimassavaat, atuakkanik nuna pillugu imalinnik nassaareersimassapput paasissutissanillu atuareersimassallutik.

Qarasaasialeriffimmi aaqqissuussineq

Qarasaasialerinerminik atuartitsivimmi seqersitsissut qarasaasiat ilaannut atassuserneqarsimassaaq. Seqersitsissut ilinniartitsisut tamarmik IT-mut tunngassuteqartunik nutaanik nassuiaanermi ator-sinnaassavaat. Atuartut nammineerlutik suliassaminnik ingerlatsilinninnerini ilinniartitsisup se-qersitsissut atorlugu ujarlerfiit pillugit saqqummiussissaaq, atuartut tamarmik erseqqissumik ma-linnaasinnaaniassammata. Immikkoortut ataasiakkaat tullerriiarlugit ilinniartitsisup saqqummi-ussussavai kingornalu atuartut namminneq qarasaasiaminni saqqummiunneqartoq misiligarlugu sungiusassavaat.

Atuartut sulinissaannik aaqqissuussineq

Atuartut qarasaasiaq ataaseq marluuttassavaat qarasaasiakkut ujarlerfiit atornissaannut sungiu-sarnerminni tapersersoqatigiiniassagamik. Atuartut tamarmik immikkut pikkoriffeqarnermikkut marlukkaarluni sulineq atuartunut ataasiakkaanut ujarlerfiit atorneqarnerini paasinninnermut oqi-lisaataasussaavoq. Marlukkaarnermi atuartut sulinerminni kukkunerisatik annikillissinnaavaat iluarsiuminarnerulersissinnaallugillu; atuartut taamatut akunnerminni oqaloqatigiinnermikkut oqalliseqarnermikkullu kukkunerit qanoq iluarsineqarsinnaaneri pilertortumik paasisinnaavaat, taamaaliormikkullu paasissutissat nutaat pigiliutipallassinnaangussavaat.

Atuartut nalunaarusiaq kisimiillutik suliarissavaat taamaalu pisariaqangitsumik utaqqisaqattaat-tassanatik; taamaakkaluartorli ilinniartitsisup pisinnaangiffiani ujarlerfinnik sammisaqarnermin-ni suleqatertik isumasioqatigisinnaajuassavaat - atuaqammik aperisaqarsinnaaneq ilitserorneqar-sinnaanerlu tamatigit atuartunit ataasiakkaanit ilisimassallugu pitsaasuummat.

Ujarlernerminni suliassanut assersuutit

Atuartut namminersorlutik suliaqalinnginnerini qarasaasiakkut ujarlerfiit (søgeprogrammit) ilisa-ritinneqaaqaassapput webeqarfinnik naliliiniarnerinni aalajangersimasunik sianigisassaannik al-lassimaffiup nassuiaatiginissaanut. Siullermik webeqarfik oqallisigineqassaaq tulliullugulu nit-tartakkami aallaqqaasiussatut paasissutissat takuneqarsinnaasut ujarneqassapput. Kingorna atuar-tut tamarmik nunamik aalajangersimasumik ujaasitinneqassapput sianigisassallu sinneri tullerri-aarlugit eqqartorneqassapput.

Webeqarfiit ilisaritinnerini nittartakkat paasissutissiineri malugiarniarlugit eqqartorneqarsin-naapput.

Suliaqarnek malitseqartinneqassaaq ataatsimut eqqartuinerminik, nittartakkat paasissutissanik nas-saarfigiuminarnerinik, paasissutissat qanoq allanngorartiginerminik imarisamikkullu imaasalu eq-qussusaannik.

Naggataatigut ujarlerfimmi www.Altavista.dk -mi assinik ujarlerneq nassuiarneqassaaq. Nuna aalajangersimasooq assersuutigineqaqqissaaq atuaqatigiinnilu oqallinneq atuartut sianigisassaanik aalajangersimasunik allassimaffik aallaaviussaaq. Atuartut asseq kopeerlugu Wordimi allakiamut ivertissavaat.

Nasuaanerit kingornatigut atuartut nunamut namminneq toqqakkaminnut tunngassuteqartunik paasisutissanik ataasiakkaanik assinillu ujarlertinneqassapput. Sulinermut unnga ujarlerfinni asiigiinnigitsuni ujarlernissaminnut atuartut pisinnaasaqalereersimassapput. Maskiinat ujarliutit amerlasoorpassuupput. Ujarlerfiit pingasut atuartut ujarlerfigisinnaasaat ukuupput:

www.google.com imlt. www.google.gl

www.altavista.com

www.kvasir.dk

Naliliineq

Ingerlatsinerup naammassinerani naliliinermi makkua ilanngussorneqarsinnaapput:

- Sulinerup ingerlarnga
- Ilisimalikkat ilanngussuussat
- Inerniliussaq
- Suleqatigiinneq
- Saqqummiussineq
- Sulinermi anguniakkat anguneqarpat?

Atuartsissut ”Angalaneq”

Inerniliussaq:

- Suliap ingerlanerani atuartut logbogileritinneqartassapput (logbogi pillugu immikkoortoq ataaniittoq takuuk); paasisutissat suliambut attuumassuteqartut tamaasa allattortassavaat ikkuttassallugilluunniit. Logbogit suliap naammassinerani ilinniartitsisumut tunniunneqassapput.
- Naggasiullugu atuartut PowerPoint atorlugu atuaqatiminnut takusassiussapput. Saqqummiinneq PowerPointimik takutitsinerussaaq oqalulluni nassuaanertalik.

Atuartut pisinnaariigassaat:

Atuartsissutissat akimorlugit atuartsinerimi matumani atuartut nunamut namminneq toqqakkaminnut takorluuillutik angalassapput. Atuartut angalanissartik pilersarusiussavaat nunamut illoqarfiisalu pingaarnersaannut paasisutissanik katersuissallutik. Paasisuttissat tamakku saniatigut atuartut nuna pillugu immikkut ittunik paasisutissanik namminneq soqutigisaminnik ilangussuisapput. Tassaasinnaapput nipilersornermut, upperisamut imaluunniit inuiaqatigiinnikkut politikikkulluunniit pissutsinut tunngasut, il.il. Taamaaliornerminni atuartut nunami toqqakkaminni pissutsinik itisiliinissaminnut periarfissaqassapput.

Atuartut namminneq sukassusertik naapertorlugu sulissapput. Atuartup ataatsip aangalanissani suli pilersarusioraa allap nuna sammisani allaaserilereersinnaavaa.

Atortussat:

- Atuartut logbogissaat
- Qarasaasiat internetimut atassutillit
- Atlasi
- Leksikonit
- Nuna pillugu paasissutissat tamalaat

Atuartitsissutissap ingerlanera:

1. Ilinniartisisup sammisassaq logbogillu suliap ingerlanerani atorneqartarnissaa nassuiaatigissavai (logbogi pillugu immikkoortoq ataaniittoq takuuk).
2. Atuartut tamarmik immikkut nunamik angalaffigerusutaminnik toqqaassapput. Logbogimut nuna toqqaqartik pillugu nalunngeriikkatik allattussavaat. Tassunga ilanngussorumasatik tamaasa taagorsinnaavaat, soorlu nunalerinermut, aningaasaqarnermut, nunap inuut tunngasut il.il. Pingaaruteqarpoq atuartut ilisimariikkaminnik sapinngisartik tamaat allattuinnissat.
3. Atuartut ataasiakkaat nunap illoqarfiisa pingaarnersaannut angalanissartik maanna pilersaarusiussavaat, tassungalu Interneti pisariaqarluinnarpoq. Sutigut angalanissat, akit assigiinngitsut kiisalu angalanissat sivisussusii assigiinngitsut ujarneqassapput. Logbogimut allattuinnissaq eqqaamaneqassaaq.
4. Maanna atuartut nunap illoqarfiisa pingaarnersaannut apuussimanertik takorluussavaat. Nuna aamma illoqarfiisa pingaarnersaat pillugit paasissutissanik assigiinngitsunik misissuissapput. Makkuusinnaapput:
 - Nunap aammalu illoqarfiisa pingaarnersaata inuisa amerlassusii
 - Nunap annertussusia
 - Inui pillugit allaaserinnineq (ukioqatigiinnut agguaneq, ukiut inuuffiit, upperisat)
 - Nunap isikkui assigiinngitsut
 - Illoqarfimmi takorannersut
 - il.il.
5. Tamatuma kingorna nunami angalanissartik atuartut pilersaarusiussavaat. Nunami angalanissap immikkut ittunik paasissutissanik atuartut soqutigisaannik pissarsinissaq periarfissivaa. Assersuutigalugu USA-mi toqumut pillaasarneq isumersorfigisinnaavaat, Kinami inuttut pisinnaatitaaffinnut tunngasut sammisinnaavaat imaluunniit Cubami nipilersoriaatsip Salsap pinngornera ineriartorneralu misissorsinnaallugu. Sammineqarsinnaasut periarfissat amerlaqaat atuartut namminneq aqutassaat.
6. Suliaq naggasiullugu atuartut atuaqatiminnut saqqummiussissapput ilamillu suliaat oqqaaseqarfigissallugit.

Logbogi qanoq atorneqassava?

Suliap aallartilernerani atuartut tamarmik allattaavinnik A4-sut angitigisunik logbogissaannik tunineqassapput. Logbogimut allattuineq atuartitsinerup ingerlaneranut pingaaruteqaaq, taamaammallu atornissaa ilitsersuutigineqarluassaaq.

